

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O.P.S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VYBRANÁ KOMPARACE KÁZEŇSKÉ
ODPOVĚDNOSTI PŘÍSLUŠNÍKŮ
OZBROJENÝCH SBORŮ**

Autor práce: Pavel Čech

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinované studium

Vedoucí práce: JUDr. Ondřej Šoka

Katedra: Právních oborů a bezpečnostních studií

2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Ondřeji Šokovi za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD	5
1 CÍL A METODIKA PRÁCE	6
2 KÁZEŇSKÁ ODPOVĚDNOST POLICISTY	7
1.1 Základní povinnosti příslušníka	9
1.2 Kázeňské odměny, přestupky a tresty	11
1.2.1 Kázeňské odměny	11
1.2.2 Kázeňské přestupky	12
1.2.3 Kázeňské tresty	14
1.3 Řízení ve věcech služebního poměru	16
3 KÁZEŇSKÁ ODPOVĚDNOST VOJÁKA	25
2.1 Základní povinnosti vojáků z povolání	26
2.2 Kázeňské přestupky, odměny a tresty	30
2.2.1 Kázeňské přestupky	31
2.2.2 Kázeňské odměny	32
2.2.3 Kázeňské tresty	33
2.3 Řízení ve věcech služebního poměru	34
4 KOMPARACE KÁZEŇSKÉ ODPOVĚDNOSTI	42
3.1 Porovnání základních povinností	42
3.2 Porovnání kázeňských odměn, přestupků a trestů	44
3.2.1 Porovnání kázeňských odměn	45
3.2.2 Porovnání kázeňských přestupků	46
3.2.3 Porovnání kázeňských trestů	47
5 POSOUZENÍ PREVENCE KÁZEŇSKÝCH PŘESTUPKŮ	48
4.1 Prevence sociálně nežádoucích jevů	48
4.1.1 Koncepce prevence sociálně nežádoucích jevů	50
ZÁVĚR	64
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	65
ABSTRAKT	67
ABSTRACT	68

ÚVOD

Už od pradávna bylo udržení kázně v ozbrojených složkách velmi důležité. Mělo totiž nesmazatelný vliv na výsledky strategický plánů panovníků a vojevůdců. Způsoby používané k udržení kázně se v průběhu lidského vývoje měnily a vyvíjely.

Například v římské armádě byla mimořádně přísná kázeň. Vojenská přísaha dávala císaři absolutní právo nad životem a smrtí svých vojáků, jakož i právo tělesně je trestat. Římská armáda měla silné tradice disciplíny. Za neposlušnost vrchní velitelé přistupovali i k popravě vlastních synů. Jestliže některá jednotka celá dezertovala v průběhu bitvy anebo se bouřila, její příslušníci byli "decimováni". Byly vypovězeny celé legie.¹ Kromě těchto brutálních trestů, byly používány i tresty, které známe dodnes jako např. degradace nebo odnětí výhod plynoucích za léta odsloužené služby.

V období monarchie byly politické a mocenské zájmy prostému lidu cizí a nevzrušovaly ani masu vojáků. Proto morálně politická motivace vojenské služby u nich neexistovala. Připomeneme-li si navíc skutečnost, z jakých různorodých živlů se armáda skládala a jakým způsobem byli rekruti získáváni pod prapory pluků, pak není třeba ani zvlášť zdůrazňovat, že převážná většina vojáků nemohla mít uvědomělý vztah ani k vojenské službě, ani ke zbraním. Vlastnosti, které voják měl mít, aby byl schopný vykonávat požadovanou činnost v době míru i v letech válečných, byly vojákům vštěpovány represivními metodami výchovy. Nejběžnějším a nejmasovějším prostředkem, který zjednával v armádě poslušnost podřízených, pořádek a disciplínu, byla hůl. Hůl postihovala především běžné přestupky, neposlušnost, odmlouvání, nepořádek nebo nepřesnost. Trestná činnost, větší delikty, případně zločiny byly trestány soudně, a to plukovním soudem. Každý majitel pluku, popřípadě plukovník, byl vybaven soudní pravomocí s právem udělovat nejvyšší trest i milost. Činnost plukovních soudů byla zastavena až rozhodnutím ze dne 14. září 1868.²

V dnešní době je oblast kázně legislativně upravena příslušnými zákony. Tyto zákony jsou základním materiálem použitým při porovnání kázeňské odpovědnosti policisty a vojáka, které je obsahem této práce.

¹ CONOLLY, P., *Dějiny římského vojska*, Bratislava: Fortuna Print, 1992. 76 s.

² Kolektiv autorů, *Vojenské dějiny Československa II. díl*, Praha: Naše vojsko 1986.

1 CÍL A METODIKA PRÁCE

Cíl

Cílem této práce je komparace legislativního rámce kázeňské odpovědnosti policisty a vojáka. Zaměřuje se především na oblast základních povinností, kázeňských odměn, přestupků a trestů. Posuzuje příklady možné prevence kázeňských přestupků a prevence sociálně nežádoucích jevů. Na závěr hodnotí výsledky provedených porovnání a vhodnost prováděných preventivních opatření.

Metodika práce

Při zpracování této práce a pro dosažení jejího cíle bylo použito těchto metod:

Sběr dat – především v přípravném období.

Porovnání – čtvrtá kapitola práce.

Analýza – pátá kapitola práce.

2 KÁZEŇSKÁ ODPOVĚDNOST POLICISTY

Hlavní obsah pracovní kázně tvoří ty povinnosti, které slouží bezprostředně k zabezpečení bezchybného průběhu pracovního procesu. Patří sem i ty povinnosti, které se neuskutečňují zcela ve vlastním pracovním procesu. Jde např. o povinnost mlčenlivosti, která trvá i po skončení pracovního poměru, nebo o povinnost zaměstnanců v určitých povoláních chovat se na veřejnosti a příp. i v soukromém životě tak, aby nebyla poškozena prestiž profese či zaměstnavatele, aj.³

Policejní kázeňské právo je součástí právní úpravy služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Tato právní úprava prodělala v novodobé historii Československa a později České republiky vývoj, který je v mnohém odlišný od právní úpravy ostatních zaměstnaneckých vztahů. I po skončení platnosti právních předpisů upravujících státní službu v předválečné Československé republice, které v podstatě existovaly v podobě, jak se vyvinuly v období Rakouska-Uherska, si právní úprava služebního poměru zachovala v období socialismu prvky státně služební, přestože byla poznamenána tendencí ke sjednocení právní povahy zaměstnaneckých vztahů, zejména po kodifikaci pracovního zákonodárství v 60. letech minulého století. V právní úpravě služebního poměru zůstal zachován systém tzv. nároků souvisejících se skončením služebního poměru, který je tradičním atributem státně služebních vztahů.

Služební poměr příslušníků tehdejšího Sboru národní bezpečnosti byl po dlouhé období upraven pouze rámcovým zákonem č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků. V návaznosti na kodifikaci pracovního zákonodárství (zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce) byl přijat zákon č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti. Negativním jevem, který doprovázel tento předpis, bylo sblížení právní úpravy služebního poměru s právní úpravou pracovního poměru, zejména prorůstání smluvních prvků do služebního poměru.

Po roce 1989 došlo v právní úpravě služebního poměru k mnoha změnám. Jednalo se hlavně o reakci na odstředivé tendence v rámci tehdejšího federálního uspořádání našeho státu. Práce na společném předpisu však byly posléze zastaveny a byly přeneseny do legislativních orgánů jednotlivých republik a federace. Výsledkem byla odlišná úprava vyplývající ze *zákona* č. 334/1991 Sb., o služebním poměru policistů zařazených ve Federálním policejním sboru a Sboru hradní policie, *zákona* č. 410/1991 Sb., o služobnom pomere príslušníkov Policajného zboru Slovenskej

³ MADAR, Z. a kolektiv, *Slovník českého práva*, Praha, 2002, s. 1090.

republiky, a ze zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky.

Posledně jmenovaný zákon, jehož platnost zanikla k 31. prosinci 2006, byl sice mnohokrát novelizován, ale jeho kvalita se zásadním způsobem nezměnila. Jednalo se vždy o dílčí novelizace ovlivněné snahou o dosažení kompatibility s právem Evropské unie. Rozsáhlá novela zákona č. 186/1992 Sb., jež měla přinést výraznou změnu jeho kvality ve směru posílení právních jistot příslušníků i disponibility bezpečnostních sborů s příslušníky, byla nakonec z legislativního procesu stažena.

Zákonem č. 186/1992 Sb. se původně řídily služební poměry příslušníků Policie České republiky a Vězeňské služby České republiky. Na základě zákona č. 113/1997 Sb. přešli do režimu služebního poměru v roce 1997 také příslušníci Celní správy České republiky a k 1. lednu 2001 na základě zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, také příslušníci tohoto sboru. Mimo tuto úpravu zůstal tak pouze služební poměr příslušníků Bezpečnostní informační služby, který byl upraven zákonem č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě.⁴

Dnem 1. ledna 2007 nabyl účinnosti zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, kterým byl nahrazen zákon č. 186/1992 Sb..

Zákon č. 361/2003 Sb. řeší oblast kázně v těchto částech:

Část druhá – Vznik, změny a skončení služebního poměru

HLAVA III – Skončení služebního poměru

§ 42 Propuštění

Část třetí – Základní povinnosti příslušníka a omezení jeho některých práv

§ 45 Základní povinnosti příslušníka

§ 46 Služební kázeň

Část čtvrtá – Kázeňské odměny a kázeňské tresty

§ 49 Kázeňské odměny

§ 50 Kázeňský přestupek

§ 51 Kázeňský trest

Část dvanáctá – Řízení ve věcech služebního poměru

HLAVA IV – Řízení o kázeňském přestupku a o jednání, které má znaky přestupku

§ 186 Ukládání kázeňských trestů

⁴ TOMEK, P. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.1.2007*. Olomouc, 2007, s. 7-8.

§ 187 Postoupení věci

§ 188 Zastavení řízení o kázeňském přestupku

§ 189 Zvláštní postup při projednávání jednání, které má znaky přestupku

HLAVA V – Přezkoumávání rozhodnutí

§ 190 Odvolání

§ 191 Rozklad

1.1 Základní povinnosti příslušníka

Základní povinnosti příslušníků bezpečnostních sborů jsou stanoveny zákonem číslo 361/2003 Sb. v paragrafu č. 45.

§ 45 Základní povinnosti příslušníka

(1) Příslušník je povinen

- a) dodržovat služební kázeň,
- b) zdržet se jednání, které může vést ke střetu zájmu služby se zájmy osobními a ohrozit důvěru v nestranný výkon služby, zejména nezneužívat ve prospěch vlastní nebo v prospěch jiných osob informace nabyté v souvislosti s výkonem služby a v souvislosti s výkonem služby nepřijímat dary nebo jiné výhody,
- c) zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděl při výkonu služby; to neplatí, jestliže byl příslušník této povinnosti zproštěn služebním funkcionářem, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak,
- d) prohlubovat svoji odbornost a udržovat svoji fyzickou zdatnost potřebnou pro zastávané služební místo a podrobovat se jejímu ověřování služebním funkcionářem,
- e) dodržovat pravidla služební zdvořilosti,
- f) poskytovat bezpečnostnímu sboru osobní údaje nezbytné pro rozhodování ve služebním poměru a pro plnění povinností bezpečnostního sboru podle zvláštních právních předpisů,
- g) vykonávat službu tak, aby nebyla ovlivňována jeho politickým, náboženským nebo jiným přesvědčením,
- h) ohlašovat vedoucímu příslušníkovi závady a nedostatky, které ohrožují nebo ztěžují výkon služby, a skutečnost, že byl pravomocně odsouzen pro trestný čin, bez zbytečného odkladu,
- i) chovat se a jednat i v době mimo službu tak, aby svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru.

(2) Vedoucí příslušník je též povinen

- a) hodnotit výkon služby podřízených příslušníků,
- b) zabezpečovat, aby příslušníci byli pro výkon služby náležitě vyškoleni a vycvičeni,
- c) oceňovat příkladné plnění služebních povinností,
- d) vyvozovat důsledky z porušení služebních povinností a
- e) přijímat podněty k odstranění závad a nedostatků, které ohrožují nebo ztěžují výkon služby.

Zákon zakotvuje některé nové povinnosti příslušníků, které dosavadní právní úprava neobsahovala. Povinnosti jsou zejména zaměřeny na zajištění nestrannosti příslušníka při výkonu služby a mají zajistit kvalitní výkon služby. Nově se zakotvuje povinnost příslušníka soustavně si udržovat a prohlubovat odbornou kvalifikaci potřebnou pro zastávané služební místo a podrobovat se jejímu ověřování služebním funkcionářem. Obdobně jako v dosavadní právní úpravě jsou zakotveny povinnosti vedoucích příslušníků.⁵ Dodržování služební kázně je předpokladem pro splnění úkolů, které bezpečnostní sbor plní.

Služební kázeň příslušníků bezpečnostních sborů je definována zákonem číslo 361/2003 Sb. v paragrafu č. 46.

§ 46 Služební kázeň

(1) Služební kázeň spočívá v nestranném, řádném a svědomitém plnění služebních povinností příslušníka, které pro něj vyplývají z právních předpisů, služebních předpisů a rozkazů.

(2) Je-li rozkaz vedoucího příslušníka ve zřejmém rozporu s právním předpisem, příslušník je povinen jej na tuto skutečnost upozornit. Jestliže vedoucí příslušník trvá na splnění rozkazu, příslušník je oprávněn žádat o jeho písemné vydání. Vedoucí příslušník je povinen žádosti vyhovět, umožňují-li to okolnosti výkonu služby. V případě, že to okolnosti výkonu služby neumožňují, učiní tak bez zbytečného odkladu poté, co tyto okolnosti pomínou. Příslušník je povinen rozkaz splnit a oznámit tuto skutečnost bez zbytečného odkladu vedoucímu příslušníkovi toho, kdo takový rozkaz vydal.

(3) Příslušník nesmí splnit rozkaz, jehož splněním by zřejmě spáchal trestný čin.⁶

⁵ *Důvodová zpráva k zákonu č. 361/2003 Sb.*

⁶ *Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.*

Zákon vymezuje definici služební kázně. Podle ní služební kázeň spočívá v ne-stranném, řádném a svědomitým plnění služebních povinností příslušníka, které pro něj vyplývají z právních předpisů, služebních předpisů a rozkazů vedoucích příslušníků.

Diskutabilní je ustanovení odstavce 2, které zakládá povinnost příslušníka splnit rozkaz vedoucího příslušníka, který je ve zřejmém rozporu s právním předpisem. Příslušník nesmí splnit pouze rozkaz, jehož splněním by se dopustil trestného činu. Domnívám se, i když jde o tradiční úpravu, která nese stopy úpravy platné pro vojáky (například § 48 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb.), že by pro příslušníky měla platit úprava, která by povinnost splnit protiprávní rozkaz bezvýjimečně vylučovala.⁷

1.2 Kázeňské odměny, přestupky a tresty

Kázeňské odměny, kázeňské přestupky a tresty jsou stanoveny v těchto částech zákona č. 361/2003 Sb.:

Část čtvrtá – Kázeňské odměny a kázeňské tresty

§ 49 Kázeňské odměny

§ 50 Kázeňský přestupek

§ 51 Kázeňský trest

1.2.1 Kázeňské odměny

Kázeňské odměny mají výchovný účinek a motivují příslušníka k dalšímu kvalitnímu plnění služebních povinností. Jsou morálním (písemná pochvala, udělení služební medaile), případně souběžně i hmotným (peněžitý nebo věcný dar) stimulem.⁸

Kázeňské odměny příslušníků bezpečnostních sborů jsou stanoveny zákonem číslo 361/2003 Sb. v paragrafu č. 49.

§ 49 Kázeňské odměny

(1) Příslušníkovi lze za projevení osobní statečnosti nebo za splnění zvlášť významného služebního úkolu anebo za účelem ocenění příkladného plnění služebních povinností udělit kázeňskou odměnu. Za příkladné plnění služebních povinností se považuje též opakované dosahování velmi dobrých výsledků ve výkonu služby konstatované v závěru služebního hodnocení.

⁷ TOMEK, P. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.1.2007*. Olomouc, 2007, s. 114 -117.

⁸ TOMEK, P. *Slovník služebního poměru*. Olomouc, 2009, s. 42.

(2) Kázeňskou odměnou je

- a) písemná pochvala,
- b) peněžitý nebo věcný dar, anebo
- c) udělení služební medaile.

(3) Ministerstvo v dohodě s Ministerstvem financí, Ministerstvem spravedlnosti a zpravodajskými službami stanoví vyhláškou druh a vzor služebních medailí a důvody pro jejich udělení.⁹

Úprava kázeňských odměn je ovlivněna dosavadním výčtem kázeňských odměn. Vzhledem k odlišnému významu služebních hodností nejsou v nové úpravě obsaženy odměny spočívající v mimořádném povýšení nebo jmenování do vyšší hodnosti.¹⁰

Oproti předchozím právním úpravám služebního poměru se vymezuje důvod pro udělení kázeňské odměny. Kázeňské odměny mají výchovný účinek a motivují příslušníka k dalšímu kvalitnímu plnění služebních povinností. Jsou morálním (písemná pochvala, udělení služební medaile), případně souběžně i hmotným (peněžitý nebo věcný dar) stimulem.¹¹

1.2.2 Kázeňské přestupky

Pro kázeňský přestupek je dána pouze jedna obecná skutková podstata - porušení služební povinnosti. Jednání, jímž příslušník poruší služební povinnost, může být různé. Různá může být také povinnost, kterou příslušník svým jednáním poruší. Může jít o povinnost stanovenou zákonem o služebním poměru nebo jiným právním předpisem, popřípadě služebním předpisem, stejně jako o povinnost uloženou rozkazem nebo pokynem vedoucího příslušníka.¹²

Kázeňské přestupky příslušníků bezpečnostních sborů jsou definovány zákonem číslo 361/2003 Sb. v paragrafu č. 50.

§ 50 Kázeňský přestupek

(1) Kázeňským přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje služební povinnost, ale nejde o trestný čin nebo o jednání, které má znaky přestupku nebo jiného správního

⁹ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

¹⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 361/2003 Sb.

¹¹ TOMEK, P. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.1.2007*. Olomouc, 2007, s. 120.

¹² TOMEK, P. *Slovník služebního poměru*. Olomouc, 2009, s. 46.

deliktu. Za takové jednání se považuje i dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uvedené v závěru služebního hodnocení.

(2) Kázeňský přestupek je spáchán z nedbalosti, jestliže příslušník

a) věděl, že svým jednáním může porušit služební povinnost, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že služební povinnost neporuší, nebo

b) nevěděl, že svým jednáním může porušit služební povinnost, ač to vzhledem k okolnostem vědět měl a mohl.

(3) Kázeňský přestupek je spáchán úmyslně, jestliže příslušník

a) chtěl svým jednáním porušit služební povinnost, nebo

b) věděl, že svým jednáním může porušit služební povinnost, a pro případ, že ji poruší, byl s tím srozuměn.

(4) Zajednání se považuje i opomenutí konání, k němuž byl příslušník povinen.¹³

Zákon, oproti dosavadnímu stavu, obsahuje přesné vymezení kázeňského přestupku a definici jednotlivých forem zavinění. Úprava je řešena obdobně jako úprava přestupku v zákoně o přestupcích.¹⁴

Pojem kázeňský přestupek je vymezen jak pozitivně, tak i negativně. O kázeňský přestupek nemůže jít tehdy, jestliže jednání, kterým je služební povinnost porušována, je trestným činem, přestupkem nebo jiným správním deliktem. Posuzování jednání jako kázeňského přestupku je proto subsidiární k jeho posuzování jako trestného činu, přestupku nebo jiného správního deliktu a jejich konkurence (souběh) je tak vyloučena. Tím je současně vyjádřena hierarchie protiprávních jednání. Kázeňský přestupek je pro společnost nejméně nebezpečným jednáním. Vylučuje se také dvojí postih za jedno jednání.

Znaky trestného činu a přestupku nebo jiného správního deliktu, obecné i zvláštní, stanoví trestní zákon, přestupkový zákon, popřípadě jiné zákony. Materiálním znakem trestného činu nebo přestupku nebo jiného správního deliktu je potřebný stupeň jeho nebezpečnosti pro společnost. Pokud jejich materiální znak chybí, i když jsou naplněny formální znaky, může se jednat o kázeňský přestupek, jsou-li naplněny jeho znaky.

Zavinění je vybudováno na složce vědění a složce vůle. Z jejich existence nebo absence vychází rozlišování dvou základních forem zavinění - zavinění z nedbalosti a zavinění úmyslné.

¹³ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

¹⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 361/2003 Sb.

Zákon rozlišuje nedbalost vědomou a nevědomou. Rozdíl mezi oběma formami nedbalosti je ve způsobu, jak se v zavinění uplatňuje složka vědění. Složka vůle u nedbalosti vždy chybí. Není zde vůle příslušníka (pachatele) spáchat kázeňský přestupek. Ke spáchání kázeňského přestupku z nedbalosti stačí kterákoliv jeho forma.

Zákon rozlišuje úmysl přímý a úmysl nepřímý. Obě tyto formy úmyslu jsou vybudovány na složce vůle i na složce vědění. Rozdíl mezi nimi je vyjádřen v odstupňování volní složky. Ta je pro úmysl charakteristická. Schází-li, nejde o úmysl, může však jít o nedbalost. Ke spáchání kázeňského přestupku postačuje úmysl nepřímý.

K přímému úmyslu je potřebné, aby pachatel chtěl svým jednáním porušit služební povinnost. Zákon výslovně uvádí jen složku vůle. Slovem chtěl je však vyjádřena i složka vědění, protože pachatel nemůže chtít svým jednáním porušit služební povinnost, aniž by současně nevěděl, že tento výsledek způsobí nebo může způsobit. U nepřímého úmyslu si pachatel uvědomuje možnost, že poruší služební povinnost, tento výsledek však přímo nechce způsobit, ale pro případ, že ho způsobí, je s tím srozuměn.

Jednáním je vnější projev vůle příslušníka a rozumí se jím jak konání (aktivní jednání), tak i opomenutí. Zákon to, i když z tohoto pohledu poněkud nadbytečně, výslovně zakotvuje v odstavci 4.¹⁵

1.2.3 Kázeňské tresty

Zákon o služebním poměru užívá pro označení právního následku spáchání kázeňského přestupku, případně jednání majícího znaky přestupku, termínu „kázeňský trest“. Smyslem uložení kázeňského trestu je náprava pachatele a obnovení služební kázně.¹⁶

Kázeňské tresty příslušníků bezpečnostních sborů jsou stanoveny zákonem číslo 361/2003 Sb. v paragrafu č. 51.

§ 51 Kázeňský trest

(1) Příslušníkovi se ukládá kázeňský trest

- a) písemné napomenutí,
- b) snížení základního tarifu až o 25 % na dobu nejvýše 3 měsíců,
- c) odnětí služební medaile,

¹⁵ TOMEK, P. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.1.2007*. Olomouc, 2007, s. 121-122.

¹⁶ TOMEK, P. *Slovník služebního poměru*. Olomouc, 2009, s. 43.

- d) odnětí služební hodnosti,
- e) pokuta,
- f) propadnutí věci, nebo
- g) zákaz činnosti.

(2) Kázeňské tresty uvedené v odstavci 1 písm. e) až g) lze uložit pouze za jednání, které má znaky přestupku. Lze je uložit společně, popřípadě společně s kázeňskými tresty uvedenými v odstavci 1 písm. a) a c).

(3) Pokuta se ukládá příslušníkovi ve výši, kterou pro přestupek stanoví zvláštní právní předpis.¹⁷

I nadále se předpokládá, že jednání příslušníků bezpečnostních sborů mající znaky přestupku budou projednávány v kázeňském řízení, tedy že příslušníci budou vyňati z působnosti obecných orgánů projednávajících přestupky.¹⁸

Zákon užívá pro označení právního následku kázeňského přestupku, případně jednání majícího znaky přestupku, termínu „kázeňský trest“. Smyslem uložení kázeňského trestu je náprava pachatele a obnovení služební kázně.

Kázeňské tresty se dělí na ty, které je možno uložit za kázeňský přestupek, a na ty, které je možno uložit výlučně za jednání mající znaky přestupku. Do první skupiny patří písemná důtka, snížení základního tarifu, odnětí služební medaile a odnětí služební hodnosti. Kázeňské tresty pokuta, propadnutí věci a zákaz činnosti mohou být uloženy výlučně za jednání mající znaky přestupku. Vedle těchto kázeňských trestů lze za přestupek uložit společně i trest písemné napomenutí nebo odnětí služební medaile, nikoliv však kázeňský trest snížení základního tarifu.

Ustanovení odstavce 3 garantuje rovné postavení příslušníka a jiného občana, jehož přestupek se projednává podle obecných předpisů. Pokuta se příslušníkovi ukládá ve výši, kterou pro přestupek stanoví zvláštní právní předpis (například zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů).¹⁹

¹⁷ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

¹⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 361/2003 Sb.

¹⁹ TOMEK, P. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.1.2007. Olomouc, 2007, s. 123.

Propuštění ze služebního poměru z důvodu kázeňského trestu.

Podle § 42 odst. 1 písm. e) musí být propuštěn příslušník, kterému byl uložen kázeňský trest odnětí služební hodnosti. Kázeňský trest odnětí služební hodnosti se podle § 186 odst. 7 zákona ukládá za kázeňský přestupek se zvlášť škodlivým následkem, za porušení povinnosti vyplývající z omezení práv příslušníka, za jednání, kterým příslušník porušil služební slib, za opakované spáchání kázeňského přestupku se škodlivým následkem, jestliže předcházející uložení kázeňských trestů nevedlo v období 3 let k obnově služební kázně příslušníka, za jednání, které má znaky přestupku, anebo za opakované dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uvedené v závěru služebního hodnocení. Služební poměr v tomto případě skončí dnem doručení rozhodnutí o propuštění.

Lze si povšimnout, že některé propouštěcí důvody se v právní úpravě propuštění objevují opakovaně. Porušení slibu je nejen samostatným důvodem propuštění uvedeným v § 42 odst. 1 pod písm. d), ale také důvodem pro uložení kázeňského trestu odnětí služební hodnosti, a tím současně k propuštění podle § 42 odst. 1 písm. e). Přitom pro odnětí hodnosti není nutno, aby porušení slibu bylo spácháno oním zavrženíhodným jednáním, které má znaky trestného činu. Právní jistota příslušníka o setrvání ve služebním poměru se pro zcela libovolný výklad služební slibu ještě významněji oslabuje.²⁰

1.3 Řízení ve věcech služebního poměru

Řízení ve věcech služebního poměru je právními normami upravený postup služebního funkcionáře, v němž se rozhoduje o právech a povinnostech příslušníků, bývalých příslušníků, případně též dalších zákonem určených účastníků řízení, kteří jsou nositeli procesních práv a povinností.²¹

Řízení ve věcech služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů je stanoveno zákonem číslo 361/2003 Sb. v těchto částech:

Část dvanáctá – Řízení ve věcech služebního poměru

HLAVA IV – Řízení o kázeňském přestupku a o jednání, které má znaky přestupku

§ 186 Ukládání kázeňských trestů

²⁰TOMEK, P. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.1.2007*. Olomouc, 2007, s. 103 -107.

²¹TOMEK, P. *Slovník služebního poměru*. Olomouc, 2009, s. 188.

§ 187 Postoupení věci

§ 188 Zastavení řízení o kázeňském přestupku

§ 189 Zvláštní postup při projednávání jednání, které má znaky přestupku

HLAVA V – Přezkoumávání rozhodnutí

§ 190 Odvolání

§ 191 Rozklad

Přestože je řízení ve věcech služebního poměru samostatným druhem řízení, je průběh řízení upraven obdobně jako průběh řízení podle správního řádu. Zákon zpřesňuje úpravu zahájení řízení a ukládá služebnímu funkcionáři příslušníka o zahájení řízení písemně vyrozumět.²²

§ 186 Ukládání kázeňských trestů

(1) Řízení o kázeňském přestupku a o jednání, které má znaky přestupku, vede služební funkcionář ústně. O ústním jednání a o důležitých úkonech v řízení vyhotovuje *písemný záznam*.

(2) Příslušníkovi musí být před uložením kázeňského trestu dána možnost vyjádřit se k věci, navrhopat důkazy a hájit se. Služební funkcionář musí vyslechnout také osobu, která podala podnět k zahájení řízení.

(3) Na příslušníka, o jehož kázeňském přestupku nebo jednání, které má znaky přestupku, se vede řízení, se do doby, než je o jeho vině pravomocně rozhodnuto, hledí, jako by byl nevinný.

(4) Řízení o kázeňském přestupku a o jednání, které má znaky přestupku, nelze vést společně.

(5) Při určení druhu kázeňského trestu se přihlédne k závažnosti kázeňského přestupku, zejména ke způsobu jeho spáchání, k významu a rozsahu jeho následků, k okolnostem, za nichž byl spáchán, k míře zavinění, pohnutkám, dosavadnímu přístupu příslušníka k plnění služebních povinností a k tomu, zda již byl kázeňsky trestán. Jestliže se ve společném řízení projednává více kázeňských přestupků téhož příslušníka, přihlédne se při ukládání druhu kázeňského trestu též k této skutečnosti.

(6) Za více kázeňských přestupků téhož příslušníka projednaných ve společném řízení uloží služební funkcionář kázeňský trest podle nejzávažnějšího kázeňského přestupku.

²² *Důvodová zpráva k zákonu č. 361/2003 Sb.*

(7) Kázeňský trest odnětí služební hodnosti se ukládá za kázeňský přestupek se zvlášť škodlivým následkem, za porušení povinnosti vyplývající z omezení práv příslušníka, za jednání kterým příslušník porušil služební slib, za opakované spáchání kázeňského přestupku se škodlivým následkem, jestliže předcházející uložení kázeňských trestů nevedlo v období 3 let k obnovení služební kázně příslušníka, zajednání, které má znaky přestupku a je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka, anebo za opakované dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uvedené v závěru služebního hodnocení.

(8) Od uložení kázeňského trestu lze v rozhodnutí o kázeňském přestupku upustit, jestliže k nápravě příslušníka postačí samotné projednání kázeňského přestupku.

(9) Kázeňský trest za kázeňský přestupek lze uložit nejpozději do 2 měsíců ode dne, kdy se služební funkcionář dozvěděl o jednání, které má znaky kázeňského přestupku, a nejpozději do 1 roku ode dne, kdy ke spáchání kázeňského přestupku došlo. Kázeňský trest zajednání, které má znaky přestupku, lze uložit nejpozději do 1 roku ode dne, kdy došlo ke spáchání přestupku; do běhu této lhůty se nezapočítává doba, po kterou se pro tentýž skutek vedlo trestní řízení.

(10) Kázeňský trest nelze uložit příslušníkovi, který již byl za týž skutek pravomocně odsouzen.²³

Zákon určuje formu řízení o kázeňském přestupku a o jednání, které má znaky přestupku. Toto řízení se vždy vede ústně a o ústním jednání a o důležitých úkonech v řízení se vyhotovuje písemný záznam.

Řízení o uložení kázeňského trestu je jedním z druhů řízení ve věcech služebního poměru. Platí pro něj stejná pravidla jako pro ostatní druhy řízení. Proto se zdá být nadbytečným odstavec 2, protože práva a povinnosti účastníků řízení stanoví již ustanovení § 174 zákona, a to dokonce mnohem podrobněji a důsledněji. Právo účastníka řízení o uložení kázeňského trestu je širší a zahrnuje právo nahlížet do spisu a pořizovat si z něj výpisy, navrhnout důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení, právo na poskytnutí informací o řízení potřebných k hájení svých práv a oprávněných zájmů, právo vyjádřit v řízení své stanovisko, klást otázky svědkům a znalcům.

Služebnímu funkcionáři je uložena povinnost vyslechnout také osobu, která podala podnět k zahájení řízení. Osobou, která podala podnět k zahájení řízení, je tzv. navrhovatel definovaný v § 68 odst. 1 přestupkového zákona jako postižená osoba, její

²³ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

zákonný zástupce nebo opatrovník. Některé přestupky proti občanskému soužití a proti majetku se projednávají jen na návrh těchto osob.

Oproti předchozí právní úpravě zakotvuje zákon výslovně zásadu presumpce nevinny, která byla v praxi služebních funkcionářů opomíjena. Odstavec 3 stanoví, že na příslušníka, o jehož kázeňském přestupku nebo jednání, které má znaky přestupku, se vede řízení, se do doby, než je o jeho vině pravomocně rozhodnuto, hledí, jako by byl nevinen.

Jestliže se ve společném řízení projednává více kázeňských přestupků téhož příslušníka, přihlédne se při ukládání druhu kázeňského trestu též k této skutečnosti. V odstavci 6 je zakotveno také další pravidlo, které stanoví, že za více kázeňských přestupků téhož příslušníka projednaných ve společném řízení uloží služební funkcionář kázeňský trest podle nejzávažnějšího kázeňského přestupku.

Kázeňský trest nelze uložit příslušníkovi, který již byl za týž skutek pravomocně odsouzen.

§ 187 Postoupení věci

Služební funkcionář věc bezodkladně postoupí státnímu zástupci i v průběhu řízení, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že jde o trestný čin.

Ustanovení ukládá služebnímu funkcionáři, který vede kázeňské řízení, povinnost postoupit věc státnímu zástupci, jestliže v souvislosti s projednáváním kázeňského přestupku nebo jednání, které má znaky přestupku, zjistil, že se nejedná o kázeňský přestupek ani o přestupek, ale o trestný čin.

§ 188 Zastavení řízení o kázeňském přestupku

Služební funkcionář zastaví řízení o kázeňském přestupku, jestliže zjistí, že

- a) skutek, o němž se vede řízení, se nestal nebo není kázeňským přestupkem,
- b) skutek nespáchal příslušník,
- c) spáchání skutku, o němž se vede řízení, nebylo příslušníkovi prokázáno,
- d) odpovědnost za kázeňský přestupek zanikla,
- e) o skutku již bylo pravomocně rozhodnuto orgánem činným v trestním řízení,
- f) příslušník zemřel, nebo
- g) věc byla postoupena podle § 187 po zahájení řízení.

Zákon vymezuje důvody, které vedou k zastavení řízení o kázeňském přestupku. Jsou formulovány obdobně jako důvody pro zastavení řízení o přestupku.

§ 189 Zvláštní postup při projednávání jednání, které má znaky přestupku

(1) Při projednávání jednání, které má znaky přestupku, se postupuje podle zvláštního právního předpisu, jde-li o

- a) rozhodování, zda má jednání příslušníka všechny znaky potřebné k určení viny,
- b) rozhodování o propadnutí věci, zákazu činnosti a upuštění od výkonu jeho zbytku,
- c) ukládání ochranného opatření zabráni věci,
- d) posuzování, zda byla zmeškána lhůta k podání podnětu,
- e) společné řízení,
- f) odložení věci, nebo
- g) zastavení řízení.

(2) Zajednání, které má znaky přestupku ublížení na cti, ublížení na zdraví z nedbalosti, úmyslného narušení občanského soužití nebo proti majetku spáchané mezi osobami blízkými, lze uložit kázeňský trest jen tehdy, jestliže podnět k zahájení řízení podala postižená osoba nebo její zákonný zástupce anebo opatrovník; jde-li o jednání, které má znaky přestupku ublížení na cti, lze uložit kázeňský trest až po neúspěšném pokusu o smír osoby ublížené na cti a příslušníka. O způsobu vyřízení tohoto jednání vyrozumí služební funkcionář osobu, která podala podnět.

(3) Jestliže služební funkcionář příslušníkovi ukládá kázeňský trest snížení základního platu zajednání, které má znaky přestupku, nesmí překročit jeho úhrnná výše horní hranici pokuty, která je za toto jednání stanovena zvláštním právním předpisem.

(4) Kázeňský trest zákazu činnosti se vykoná i tehdy, jestliže příslušníkovi, kterému byl uložen, skončil služební poměr.²⁴

Jako kázeňský přestupek se projedná i jednání příslušníka, které má znaky přestupku. Pro projednávání tohoto jednání jsou stanoveny odlišnosti, spočívající v tom, že se v některých zákonem vymezených případech v tomto řízení postupuje podle přestupkového zákona.

Jedná se o rozhodování o tom, zda má jednání příslušníka všechny znaky potřebné k určení viny.

²⁴ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Dále se jedná o rozhodování o propadnutí věci, zákazu činnosti a upuštění od výkonu jeho zbytku.

Jestliže služební funkcionář příslušníkovi ukládá kázeňský trest snížení základního platu za jednání, které má znaky přestupku, nesmí překročit jeho úhrnná výše horní hranici pokuty, která je za toto jednání stanovena zvláštním právním předpisem.

Přezkoumávání rozhodnutí

§ 190 Odvolání

(1) Účastník může podat odvolání proti rozhodnutí služebního funkcionáře do 15 dnů ode dne jeho doručení. Účastník podává odvolání u služebního funkcionáře, který rozhodnutí vydal.

(2) Jestliže účastník v důsledku chybějícího, neúplného nebo nesprávného poučení podal odvolání po uplynutí stanovené lhůty nebo u nepříslušného služebního funkcionáře, má se za to, že je podal včas a u příslušného služebního funkcionáře, učiní-li tak nejpozději do 90 dnů ode dne, kdy mu bylo *rozhodnutí doručeno*.

(3) Účastník může vzít odvolání zpět, dokud mu není doručeno rozhodnutí o odvolání. Vezme-li účastník odvolání zpět, nemůže je podat znovu.

(4) Odvolání nemá odkladný účinek, s výjimkou odvolání proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu, o náhradě škody nebo o povinnosti vrátit bezdůvodné obohacení.

(5) Služební funkcionář, který napadené rozhodnutí vydal, může rozhodnutí zrušit nebo změnit, jestliže odvolání plně vyhoví. Proti tomuto rozhodnutí je možno podat odvolání. Jestliže tak neučiní, je povinen předložit odvolání spolu se svým stanoviskem do 15 dnů ode dne jeho podání odvolacímu orgánu.

(6) Odvolacím orgánem je služební funkcionář nadřízený služebnímu funkcionáři, který napadené rozhodnutí vydal. Jde-li o rozhodnutí ředitele školy, je odvolacím orgánem ministerstvo, a jde-li o rozhodnutí vedoucího organizační části ministerstva nebo rektora policejní akademie, je odvolacím orgánem ministr vnitra.

(7) Odvolací orgán přezkoumává napadené rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, v rozsahu, jaký je uveden v odvolání. Zákonnost přezkoumává v celém rozsahu. K vadám řízení přihlíží jen tehdy, pokud mohly mít vliv na zákonnost nebo správnost napadeného rozhodnutí.

(8) Odvolací orgán je povinen rozhodnout o odvolání bez zbytečného odkladu, nejpozději do 90 dnů ode dne jeho podání. Jsou-li pro to důvody, odvolací orgán rozhodnutí změní nebo zruší a řízení zastaví; jinak odvolání zamítne a rozhodnutí potvrdí.

(9) Proti rozhodnutí o odvolání není možno podat odvolání.²⁵

Odvolání je tradičním řádným opravným prostředkem směřujícím proti rozhodnutí přijatému na prvním stupni řízení služebním funkcionářem. Opravným prostředkem proti rozhodnutí ministra nebo vládou určeného člena vlády je rozklad, pro který platí ustanovení o odvolání.

Odvolací lhůta činí 15 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí účastníkovi řízení doručeno. Doručování rozhodnutí je upraveno v § 176 zákona. Doručuje se zásadně písemné vyhotovení rozhodnutí do vlastních rukou. Poučení o odvolání patří mezi podstatné náležitosti rozhodnutí, a proto zákon spojuje s jeho vadami odpovídající právní důsledky pro účastníka řízení, který byl chybným postupem služebního funkcionáře uveden v omyl. Jestliže účastník v důsledku chybějícího, neúplného nebo nesprávného poučení podal odvolání po uplynutí stanovené lhůty nebo u nepříslušného služebního funkcionáře, má se za to, že je podal včas a u příslušného služebního funkcionáře, učiní-li tak nejpozději do 90 dnů ode dne, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Účastník může vzít odvolání zpět, dokud mu není doručeno rozhodnutí o odvolání. Také zpětvzetí odvolání je právním úkonem směřujícím vůči služebnímu funkcionáři a musí splňovat náležitosti podání účastníka stanovené v § 175 zákona. Zpětvzetí odvolání má za následek „ex lege“ zastavení řízení, a to dnem zpětvzetí odvolání. Dnem následujícím po zastavení řízení nabývá napadené rozhodnutí právní moci. Vezme-li účastník odvolání zpět, nemůže je podat znovu.

Zákon neobsahuje ustanovení o tom, proti jaké části rozhodnutí lze podat odvolání. Je nepochybné, že odvoláním lze napadnout celou výrokovou část rozhodnutí nebo jednotlivý výrok nebo více výroků v ní obsažených. Domnívám se, že přípustné není odvolání, které napadá výlučně jen odůvodnění rozhodnutí, to znamená, že se účastník řízení výslovně domáhá pouze a jedině změny odůvodnění rozhodnutí a z celkového kontextu odvolání by nešlo seznat, že vlastně argumentuje proti obsahu výrokové části. O podaném odvolání může rozhodnout sám služební funkcionář, který napadené rozhodnutí vydal (jedná se o tzv. autoremeduru).

Jestliže služební funkcionář odvolání plně nevyhoví, je povinen předložit odvolání spolu se svým stanoviskem do 15 dnů ode dne jeho podání odvolacímu orgánu. Odvolacím orgánem je služební funkcionář nadřízený služebnímu funkcionáři, který

²⁵ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

napadené rozhodnutí vydal. Z této zásady stanoví zákon některé výjimky. Ty jsou zapříčiněny dikcí ustanovení § 2 odst. 3 až 6 zákona, která svěřuje oprávnění jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru některým služebním funkcionářům, kteří nejsou zařazeni v bezpečnostním sboru. Proto se stanoví, že jde-li o rozhodnutí ředitele školy, je odvolacím orgánem ministerstvo, a jde-li o rozhodnutí vedoucího organizační části ministerstva nebo rektora policejní akademie, je odvolacím orgánem ministr vnitra. Zde je však obsažena závažná chyba. Ve věcech služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů jednají podle § 2 zákona o rozhodnutí služební funkcionáři. Odvolacím orgánem proto nemůže být ministerstvo, ale ministr.

Dojde-li odvolací orgán k závěru, že napadené rozhodnutí je v rozporu s právními předpisy, nebo že je věcně nesprávné, rozhodnutí:

- změně a řízení zastaví nebo
- zruší a řízení zastaví.

Rozpor rozhodnutí s právními předpisy může být dán buď z hlediska obsahového, nebo může mít svůj původ ve vadách řízení, které mu předcházelo, nejde-li o vady, o nichž nelze mít důvodně zato, že nemohly mít vliv na soulad napadeného rozhodnutí s právními předpisy.

Odvolací orgán je povinen rozhodnout o odvolání bez zbytečného odkladu, nejpozději do 90 dnů ode dne jeho podání. Proti rozhodnutí o odvolání není možno podat odvolání. To však nevylučuje využití mimořádných opravných prostředků podle § 192 nebo § 193 zákona.²⁶

§ 191 Rozklad

(1) Proti rozhodnutí ministra nebo vládou určeného člena vlády je možno podat rozklad do 15 dnů ode dne jeho doručení.

(2) O rozkladu rozhoduje služební funkcionář, který napadené rozhodnutí vydal; v řízení o rozkladu se postupuje podle § 190.²⁷

Ve věcech služebního poměru ředitele bezpečnostního sboru jedná a rozhoduje jménem státu ministr, jemuž je ředitel bezpečnostního sboru odpovědný za činnost bezpečnostního sboru, nebo z výkonu funkce podle zvláštního právního předpisu ve věcech služebního poměru ředitele Bezpečnostní informační služby jedná a rozhoduje

²⁶ TOMEK, P. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.1.2007*. Olomouc, 2007, s. 332 -334.

²⁷ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

vládou určený člen vlády. Ministr jedná a rozhoduje také ve věcech služebního poměru příslušníků zařazených ve škole nebo školském zařízení, pokud nepřenesl tuto pravomoc na ředitele školy. Ministr vnitra jedná a rozhoduje ve věcech služebního poměru policistů povoláných k plnění úkolů v Ministerstvu vnitra, zařazených v Policejní akademii České republiky, pokud nepřenesl tuto pravomoc na vedoucího organizační části ministerstva nebo rektora policejní akademie.

V případech, kdy je ministr nebo vládou určený člen vlády služebním funkcionářem v prvním stupni řízení, lze proti jeho rozhodnutí podat nikoliv odvolání, ale rozklad. O rozkladu rozhoduje služební funkcionář, který napadené rozhodnutí vydal podle pravidel platných pro odvolání.²⁸

²⁸TOMEK, P. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.1.2007*. Olomouc, 2007, s. 335.

3 KÁZEŇSKÁ ODPOVĚDNOST VOJÁKA

Vojenské kázeňské právo je součástí právní úpravy zák. č. 220/1999 Sb. o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze a zák. č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání. Oba zákony nabyly účinnosti dnem 1. prosince 1999. Podrobnější úpravu vojenského kázeňského práva obsahuje Základní řád ozbrojených sil České republiky.

Zákon č. 220/1999 Sb. upravuje právní poměry osob, které konají vojenskou činnou službu formou základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení v ozbrojených silách České republiky a některé právní poměry vojáků v záloze.²⁹

Z důvodu objektivní porovnatelnosti údajů mezi policistou a vojákem bude v této kapitole řešena pouze kázeňská odpovědnost vojáků z povolání, tzn. vyplývající ze zák. č. 221/1999 Sb..

Oblast kázně v zák. č. 221/1999 Sb. je řešena v těchto částech:

Část třetí – Občanská práva a vojenské kázeňské právo

HLAVA II – Základní povinnosti vojáků a základní povinnosti nadřízených

§ 48 Základní povinnosti vojáků

§ 49 Základní povinnosti nadřízeného

HLAVA III – Kázeňská pravomoc, kázeňské odměny, kázeňské tresty a jejich ukládání

§ 50 Kázeňská pravomoc

§ 51 Kázeňský přestupek

§ 52 Kázeňské odměny

§ 53 Kázeňské tresty

§ 54 až § 57 Ukládání kázeňských trestů

§ 58 Zahlazení kázeňského trestu

Z rozhodnutí prezidenta republiky, jako vrchního velitele ozbrojených sil, podrobněji upravuje vojenské kázeňské právo Základní řád ozbrojených sil České republiky (vyplývá ze zákona číslo 221/1999 Sb., §50, odst. 3), který nabył účinnosti dnem 1. prosince 2001. Ustanovení tohoto řádu jsou závazná pro všechny příslušníky ozbrojených sil České republiky a v oblasti kázeňského práva i pro občanské

²⁹Zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze.

zaměstnance ozbrojených sil a Ministerstva obrany, kteří jsou vedoucími zaměstnanci a jako služební orgány jsou přímými nadřízenými vojáků v rozsahu zastávaných funkcí.³⁰

V Základním řádu ozbrojených sil České republiky je oblast kázně upravena v těchto částech:

HLAVA 1 – Všeobecná ustanovení

čl. 6. Povinnosti vojáků (odst. 34 až 40)

čl. 7. Nadřízení a podřízení (odst. 43)

HLAVA 2 – Vojenská kázeň

čl. 1. Všeobecná ustanovení (odst. 99 až 108)

čl. 2. Kázeňské odměny (odst. 109 až 114)

čl. 4. Kázeňské přestupky vojáků z povolání (odst. 183 až 225)

- Kázeňské tresty (odst. 184 až 188)
- Řízení o kázeňských přestupcích (odst. 189 až 198)
- Rozhodnutí (odst. 199 až 202)
- Odvolání (odst. 203 až 209)
- Přezkoumání pravomocných rozhodnutí (odst. 210)
- Zvláštní ustanovení (odst. 211 a 212)
- Ukládání sankcí (odst. 213 až 222)
- Zahlazení kázeňského trestu (odst. 223 až 225)

2.1 Základní povinnosti vojáků z povolání

Základní povinnosti vojáka z povolání jsou stanoveny zákonem č. 221/1999 Sb. a podrobněji upraveny Základním řádem ozbrojených sil České republiky (Zákl-1).

Základní povinnosti vojáků jsou stanoveny zákonem číslo 221/1999 Sb. v paragrafu č. 48.

§ 48 Základní povinnosti vojáků

(1) Voják je povinen

- a) důsledně a přesně plnit úkoly, které mu ukládají právní předpisy a rozkazy nadřízených,
- b) svědomitě a řádně konat službu podle svých sil, znalostí a schopností,

³⁰ *Základní řád ozbrojených sil České republiky*, Praha, 2001, s. 3.

- c) zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděl při výkonu služby a které v zájmu ozbrojených sil nelze sdělovat jiným osobám; to neplatí, pokud byl této povinnosti zproštěn služebním orgánem,
- d) ohlásit svému nadřízenému závady, nedostatky, které ohrožují nebo ztěžují výkon služby, a hrozící škodu,
- e) zvyšovat své odborné znalosti a prohlubovat svoji kvalifikaci, dbát o svoji fyzickou zdatnost,
- f) dodržovat pravidla služební zdvořilosti a chovat se i mimo službu tak, aby neohrozil vážnost a důvěryhodnost ozbrojených sil, dodržovat při výkonu služby právní předpisy, mezinárodní právo válečné a humanitární, mezinárodní smlouvy a rozkazy nadřízených,
- g) při výkonu služby nosit předepsaný stejnokroj; výjimky stanoví služební orgán.

(2) Domnívá-li se voják, že rozkaz nadřízeného je v rozporu s právním předpisem, je povinen nadřízeného na to upozornit; trvá-li nadřízený na splnění rozkazu, je voják povinen jej splnit. Voják je povinen odeprít splnění rozkazu nadřízeného, spáchal-li by jeho splněním trestný čin; tuto skutečnost ohlásí neodkladně vyššímu nadřízenému.

(3) Je-li při výkonu vojenské služby neodkladně třeba zákroku k odvrácení škody hrozící ve vojenských objektech a na vojenském materiálu, je voják povinen zakročít. Nemusí tak učinit, brání-li mu v tom důležitá okolnost nebo jestliže by tím vystavil vážnému ohrožení sebe, ostatní vojáky nebo občany anebo osoby sobě blízké.³¹

Základní povinnosti vojáka vymezené v § 48 zákona mají obecnou povahu. Konkrétní služební povinnosti jsou obsaženy v ustanoveních právních předpisů, zejména v zákonech upravujících postavení ozbrojených sil, v interních rezortních předpisech a rozkazech nadřízených. Tyto povinnosti musí voják plnit důsledně a přesně. Svou službu musí vykonávat svědomitě a řádně podle svých sil, znalostí a schopností.³²

Povinnosti vojáků podrobněji upravuje Zákl-1 v článku 6.

Článek 6. Povinnosti vojáků

34. Zjistí-li voják protiprávní jednání (trestný čin nebo přestupek), narušování bojové pohotovosti a jiné skutečnosti, které způsobují újmu ozbrojeným silám, je povinen to hlásit služebním postupem, popř. přímo orgánům Vojenské policie.

35. Voják je zejména povinen:

³¹ Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

³² TOMEK P., DLUHOŠ J., HEMZA S. *Služební poměr vojáků z povolání*. Olomouc, 2003, s. 117.

- a) připravovat se k obraně vlasti a k plnění úkolů ozbrojených sil v rámci odborné přípravy zejména výcvikem a zvyšováním tělesné zdatnosti;
- b) svědomitě konat službu, dodržovat ustanovení právních a vojenských předpisů a plnit rozkazy nadřízených;
- c) zachovávat mlčenlivost o utajovaných skutečnostech před osobami, které nejsou oprávněny se s nimi seznamovat. Zproštění povinnosti zachovávat mlčenlivost se řídí platnými zákony);
- d) seznámit se s vojenskými předpisy, které se svým obsahem týkají výkonu jeho vojenské činné služby;
- e) zachovávat pravidla vojenské zdvořilosti, být čistě a pečlivě ustrojen a upraven;
- f) dodržovat zásady mezinárodního práva válečného a humanitárního práva;
- g) dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví a požární ochrany;
- h) chránit životní prostředí;
- i) hlásit nadřízenému a písemně doložit všechny důležité osobní změny, hlásit změny zdravotního stavu, jakož i závady a nedostatky, které ztěžují výkon služby nebo ze kterých může škoda vzniknout;
- j) pečovat o svěřenou výstroj, výzbroj, ostatní techniku a další materiál a udržovat je v provozuschopném stavu;
- k) nepožívat alkoholické nápoje a jiné návykové látky) v kasárnách a ve vymezených vojenských objektech, v době zaměstnání i mimo tyto objekty, a nenastupovat pod jejich vlivem do zaměstnání.

36. Voják se podrobuje rozkazům nadřízených, plní je včas, iniciativně a bez ohledu na překážky. Voják plní povinnosti houževnatě a vytrvale i v nejsložitějších situacích. Chrání své nadřízené a spolubojovníky před hrozícím nebezpečím.

37. K zajatcům se chová voják humánně. Raněným poskytuje pomoc, dovoluje-li to boj. Parlamentáři, zdravotnická zařízení označená mezinárodně uznávaným rozpoznávacím znakem a jejich personál, technika a zařízení označené mezinárodním rozpoznávacím znakem civilní ochrany jsou pro něj nedotknutelné.

38. Kdo za bojové situace projeví zbabělost, odepře poslušnost, vzdálí se svévolně z boje nebo se dopustí plenění, válečné krutosti, perzekuce obyvatelstva a zneužívání mezinárodně uznávaných a státních znaků, bude potrestán podle zákona. Stejně bude potrestán i voják, který se ze zbabělosti nebo malomyslnosti vzdá do zajetí.

39. Se souhlasem nejbližšího nadřízeného velitele se za bojové situace mohou vzdát jen ranění a k boji nezpůsobilí vojáci. Lehce ranění po ošetření, jakož i ti vojáci, kteří raněné k ošetření doprovázeli, se musí, jakmile splní tento úkol, ihned vrátit ke své

jednotce.

40. Zajatý voják nesmí vyradit nic, co by poškodilo vlastní vojáky a prospělo protivníkovi. Při výslechu je povinen udat jen své jméno, příjmení a hodnost, datum narození a osobní číslo (číslo osobní známky). V zajetí je voják povinen se podřizovat společně zajatému nadřízenému nebo hodností vyššímu a plnit jeho rozkazy. Zajatý voják se nesmí protivníkovi zavázat, že se nezúčastní další bojové činnosti.

Základní povinnosti nadřízeného stanovuje zákon č. 221/1999 Sb. v paragrafu č. 49.

§ 49 Základní povinnosti nadřízeného

Nadřízení jsou povinni ve vztahu k podřízeným zejména

- a) organizovat, řídit, kontrolovat a hodnotit výkon služby,
- b) zabezpečovat, aby byli pro výkon služby odborně připraveni a vycvičeni,
- c) vytvářet příznivé podmínky pro výkon služby,
- d) vést je ke služební kázni, k plnění služebních povinností a vyvozovat důsledky z porušování služebních povinností,
- e) seznamovat vojáky s vojenským řádem a jeho změnami.³³

Nadřízený je povinen dbát na to, aby vojáci nevykonávali službu, pro niž nejsou řádně vycvičeni a vyškoleni. Vytváří příznivé podmínky pro výkon služby v oblasti vybavenosti pracovišť, personálních vztahů apod.

Nadřízený vede podřízené ke služební kázni a má též povinnost vyvozovat důsledky z porušování služebních povinností svých porízených, která spočívá zejména v ukládání kázeňských trestů, případně též v přijímání personálních opatření. Nemá-li nadřízený personální pravomoc k uvedeným opatřením, je povinen zajistit, aby tak učinil služební orgán s touto pravomocí.³⁴

Povinnosti vojáků podrobněji upravuje Zákl-1 v odstavci č. 43.

43. Nadřízený je povinen:

- b) mít přehled o zdravotní způsobilosti svých podřízených k výkonu služby;
- d) vytvářet příznivé podmínky pro výkon služby a dodržování bezpečnostních opatření;³⁵

³³ Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

³⁴ TOMEK P., DLUHOŠ J., HEMZA S. *Služební poměr vojáků z povolání*. Olomouc, 2003, s. 119.

³⁵ *Základní řád ozbrojených sil České republiky*, Praha, 2001, s. 10-12.

2.2 Kázeňské přestupky, odměny a tresty

Kázeňská pravomoc, kázeňské přestupky, odměny a tresty jsou stanoveny zákonem č. 221/1999 Sb. a podrobněji upraveny Základním řádem ozbrojených sil České republiky (Zákl-1).

Kázeňská pravomoc určuje zákon č. 221/1999 Sb. v paragrafu č. 50

§ 50 Kázeňská pravomoc

- (1) Kázeňskou pravomocí se rozumí právo udělovat kázeňské odměny a ukládat kázeňské tresty.
- (2) Kázeňskou pravomoc mají v celém rozsahu prezident a ministr; v rozsahu stanoveném ve vojenských řádech služební orgány a nadřízení (dále jen "orgány s kázeňskou pravomocí"). K rozhodování o udělování kázeňských odměn a ukládání kázeňských trestů mohou orgány s kázeňskou pravomocí zřizovat kázeňské komise jako poradní orgány, ve kterých jsou zejména zástupci hodnostního sboru.
- (3) Prezident jako vrchní velitel ozbrojených sil stanoví ve vojenském řádu podrobnou úpravu vojenského kázeňského práva.³⁶

Kázeňská pravomoc je zvláštním druhem oprávnění služebního orgánu a určeného nadřízeného rozhodovat ve věcech služebního poměru vojáka v souvislosti s oceňováním dodržování služební kázně nebo s vyvozováním závěrů z jejího nedodržení.³⁷

Kázeňskou pravomoc podrobněji upravuje Zákl-1 v odstavcích č. 99 až 108.

Článek 1. - Všeobecná ustanovení

99. Vojenská kázeň spočívá v řádném plnění povinností vojáka.
100. Vojenské kázeňské pravomoci podléhají vojáci v základní nebo náhradní službě, vojáci v záloze povolání na vojenské cvičení a vojáci z povolání.
101. Pravomoc udělovat kázeňské odměny a ukládat kázeňské tresty vojákům v základní nebo náhradní službě, vojákům v záloze povolaným na vojenské cvičení a vojákům z povolání má prezident republiky, ministr obrany ČR a v rozsahu, který stanovuje tento řád, i velitelé, náčelníci, ředitelé a jiní vedoucí zaměstnanci organizačních celků Ministerstva obrany a součástí ozbrojených sil na všech úrovních, jejich zástupci, jakož i náčelníci štábů (dále jen orgány s kázeňskou pravomocí).

³⁶ Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

³⁷ TOMEK P., DLUHOŠ J., HEMZA S. *Služební poměr vojáků z povolání*. Olomouc, 2003, s. 120.

102. Prezident republiky a ministr obrany ČR mohou vůči všem vojákům uplatňovat kázeňskou pravomoc v rozsahu ustanovení § 26, § 27 a § 29 zákona č. 220/1999 Sb., § 52 a § 53 zákona č. 221/1999 Sb. Náčelník Vojenské kanceláře prezidenta republiky má vůči vojákům Vojenské kanceláře prezidenta republiky a vojákům Hradní stráže kázeňskou pravomoc jako ministr obrany ČR.

103. Ostatní orgány s kázeňskou pravomocí jsou zmocněny udělovat kázeňské odměny a ukládat kázeňské tresty v rozsahu stanoveném v přílohách 6 až 9 tohoto řádu.

104. Zástupci velitelů a náčelníci štábů mají vůči svým podřízeným kázeňskou pravomoc o jeden stupeň nižší než jejich nejbližší nadřízení velitelé.

105. Orgány s kázeňskou pravomocí, jejichž funkce nejsou v tomto řádu uvedeny, mají vůči svým podřízeným kázeňskou pravomoc, která odpovídá vojenské hodnosti plánované v tabulkách počtů pro jejich služební zařazení:

- a) poddůstojníci a příslušníci hodnostního sboru rotmistrů pravomoc velitele družstva;
- b) příslušníci hodnostního sboru praporčků, podporučík a poručík pravomoc velitele čety;
- c) nadporučík a kapitán pravomoc velitele roty (baterie);
- d) major, podplukovník a plukovník pravomoc velitele útvaru;
- e) brigádní generál pravomoc velitele svazku;
- f) generálmajor, generálporučík a armádní generál pravomoc velitele svazu.

106. Občanští zaměstnanci ozbrojených sil a Ministerstva obrany (dále jen občanští zaměstnanci), kteří jsou vedoucími zaměstnanci, mají vůči přímým podřízeným kázeňskou pravomoc, která odpovídá zastávané funkci.

107. Při zastupování nebo při dočasném pověření výkonem služby v jiném služebním zařazení, je-li to uveřejněno v rozkaze velitele, má nadřízený kázeňskou pravomoc, která přísluší tomuto služebnímu zařazení.

108. K rozhodování o udělování kázeňských odměn a ukládání kázeňských trestů vojákům z povolání mohou orgány s kázeňskou pravomocí zřizovat kázeňské komise jako poradní orgány, ve kterých jsou zejména vojáci stejné nebo vyšší hodnosti.³⁸

2.2.1 Kázeňské přestupky

Ustanovení zákona o vojácích z povolání v odst. 1 pracuje s pojmem kázeňský přestupek, kdy tímto se rozumí zaviněné jednání, které je v rozporu s právními předpisy nebo vojenskými řády, předpisy a rozkazy, ale opětovně nejde-li o jiný správní delikt

³⁸ *Základní řád ozbrojených sil České republiky*, Praha, 2001, s. 24-25.

nebo není-li trestné podle trestního zákona. V odst. 2 se podává, že jako kázeňský přestupek se vyřídí též jednání vojáka označené za přestupek ve zvláštním právním předpise, např. v zákoně o přestupcích a dalších.³⁹

Kázeňský přestupek definuje zákon č. 221/1999 Sb. v paragrafu č. 51.

§ 51 Kázeňský přestupek

(1) Kázeňským přestupkem se rozumí zaviněné jednání, které je v rozporu s právními předpisy nebo vojenskými řády, předpisy a rozkazy, nejde-li o jiný správní delikt nebo není-li trestné podle trestního zákona.

(2) Jako kázeňský přestupek se vyřídí též jednání vojáka označené za přestupek ve zvláštním právním předpise. Orgány s kázeňskou pravomocí takový přestupek projednávají a ukládají za něj sankce a ochranná opatření podle zvláštních právních předpisů.

Zde zcela absentuje vyjádření vztahu kázeňského přestupku a přestupku podle přestupkového zákona, případně dalších právních předpisů. Samotné použití pojmu „jiný správní delikt“ vyvolává dojem, že kázeňský přestupek je také správní delikt. Tak tomu však není. Přesnější by asi bylo stanovení, že kázeňským přestupkem není jednání, které je přestupkem nebo jiným správním deliktem.⁴⁰

Zákl-1 kázeňský přestupek podrobněji neupravuje.

2.2.2 Kázeňské odměny

Kázeňské odměny jsou určeny zákonem č. 221/1999 Sb. v paragrafu č. 52.

§ 52 Kázeňské odměny

(1) Kázeňské odměny se udělují za příkladné plnění služebních povinností nebo za záslužné činy. Záslužným činem se rozumí zejména vykonání hrdinského skutku, projev statečnosti při záchraně života nebo majetku.

(2) Kázeňskými odměnami jsou zejména

- a) písemná pochvala,
- b) prominutí dříve uloženého kázeňského trestu nebo jeho zahlazení,

³⁹ *Stanovisko č. 4/2004 Sb.*, <http://portal.justice.cz>, 20.2.2010

⁴⁰ TOMEK P., DLUHOŠ J., HEMZA S. *Služební poměr vojáků z povolání*. Olomouc, 2003, s. 121.

c) peněžitý nebo věcný dar.⁴¹

Dikce ustanovení odstavce 1 svádí k výkladu, že udělení kázeňské odměny je za splnění stanovených podmínek nárokové. Ve skutečnosti má však udělení kázeňské odměny jednoznačně fakultativní charakter.⁴²

Kázeňské odměny podrobněji upravuje Zákl-1 v odstavcích č. 111 až 114.

Článek 2. - Kázeňské odměny

111. Při volbě druhu kázeňské odměny se vychází z konkrétních výsledků, kterých voják dosahuje při vojenském výcviku, plnění služebních úkolů a plnění služebních povinností; přihlíží se přitom k jeho dosavadnímu výkonu vojenské služby.

112. Rozhodnutí o udělení kázeňské odměny vyhláší v rozkaze orgán s kázeňskou pravomocí, a to zpravidla slavnostním způsobem a osobně, před nastoupenou jednotkou nebo na shromáždění vojáků.

113. Kázeňská odměna mimořádné jmenování do vyšší hodnosti spočívá ve jmenování do hodnosti o jeden stupeň vyšší v rámci hodností stanovených pro poddůstojníky a pro hodnostní sbory rotmistrů, praporčíků nebo důstojníků. Ve výjimečných případech může vojáka v základní nebo náhradní službě a vojáka v záloze povoláného na cvičení mimořádně jmenovat do vyšší hodnosti o více hodností prezident republiky nebo ministr obrany ČR. Ministr obrany nemůže jmenovat do hodnosti generála.

114. Právo udělovat odměnu prominutí dříve uloženého kázeňského trestu přísluší těm orgánům s kázeňskou pravomocí, které kázeňský trest uložily, a dalším orgánům se stejnou a vyšší kázeňskou pravomocí. Vojákovi je možno prominout jedním rozhodnutím pouze jeden kázeňský trest.⁴³

2.2.3 Kázeňské tresty

Kázeňské tresty stanovuje zákon č. 221/1999 Sb. v paragrafu č. 53.

§ 53 Kázeňské tresty

(1) Kázeňské tresty se ukládají za kázeňské přestupky podle §51 odst. 1.

(2) Kázeňskými tresty jsou

- a) napomenutí,
- b) písemná důtka,

⁴¹ Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

⁴² TOMEK P., DLUHOŠ J., HEMZA S. *Služební poměr vojáků z povolání*. Olomouc, 2003, s. 123.

⁴³ *Základní řád ozbrojených sil České republiky*, Praha, 2001, s. 25-26.

- c) výstraha pro neodpovědný výkon služby,
- d) snížení platu až o 15 % až na dobu 6 měsíců.⁴⁴

Kázeňské tresty způsobují vojákovi morální, případně hmotnou újmu. Při ukládání kázeňských trestů nemusí být zachována jejich hierarchie.⁴⁵

Kázeňské přestupky vojáků z povolání podrobněji upravuje Zákl-1 v odstavcích č. 185 až 188:

Článek 4. Kázeňské přestupky vojáků z povolání

185. Při rozhodování o uložení kázeňského trestu se přihlíží k povaze kázeňského přestupku a jeho závažnosti, následkům, okolnostem, za kterých byl spáchán, míře zavinění, k dosavadnímu plnění služebních povinností a k druhu a množství dosud nezahrazených kázeňských trestů.

186. Posoudit jednání jako kázeňský přestupek náleží do pravomoci příslušného orgánu s kázeňskou pravomocí, neučinil-li takový závěr orgán činný v trestním řízení při řešení správního deliktu. Orgán s kázeňskou pravomocí posuzuje tuto problematiku samostatně, ve sporných případech si vyžádá stanovisko právní služby. Toto stanovisko je pro něj závazné.

187. Za kázeňský přestupek lze uložit kázeňský trest do jednoho roku ode dne jeho spáchání. Uplynul-li od tohoto dne jeden rok, nelze kázeňský trest uložit. Kázeňský přestupek nelze též projednat, popřípadě uložený kázeňský trest nebo jeho zbytek vykonat, vztahuje-li se na kázeňský přestupek amnestie.

188. Kázeňský trest nelze též uložit, byl-li voják za týž skutek již pravomocně odsouzen soudem; byl-li kázeňský trest uložen dříve, zruší se s účinností ode dne uložení.⁴⁶

2.3 Řízení ve věcech služebního poměru

Řízení ve věcech služebního poměru vojáků z povolání je stanoveno zákonem číslo 221/1999 Sb. a podrobněji upraveno Základním řádem ozbrojených sil České republiky (Zákl-1).

⁴⁴ Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

⁴⁵ TOMEK P., DLUHOŠ J., HEMZA S. *Služební poměr vojáků z povolání*. Olomouc, 2003, s. 124.

⁴⁶ *Základní řád ozbrojených sil České republiky*, Praha, 2001, s. 36-37.

Ukládání kázeňských trestů upravuje zákon č. 221/1999 Sb. v paragrafech č. 54 až 57.

Ukládání kázeňských trestů

§ 54

(1) Postačí-li k nápravě vojáka a k obnovení služební kázně vytknutí méně závažného jednání, které má znaky kázeňského přestupku, kázeňský trest se neuloží.

(2) Před uložením kázeňského trestu se musí úplně a přesně zjistit skutkový stav. Vojákovi se musí před uložením kázeňského trestu umožnit vyjádřit se k věci, navrhnout důkazy a hájit se. Orgány s kázeňskou pravomocí jsou oprávněny vyslechnout též toho, kdo podal podnět k projednání kázeňského přestupku.

(3) Při rozhodování o uložení kázeňského trestu se přihlíží k povaze protiprávního jednání, k okolnostem, za kterých k němu došlo, k jeho následkům, míře zavinění, k dosavadnímu plnění služebních povinností a k druhu a množství dosud nezahmlazených kázeňských trestů.

Zákon umožňuje upustit od uložení kázeňského trestu, jestliže k nápravě vojáka a k obnovení služební kázně postačí vytknutí méně závažného jednání, které má znaky kázeňského přestupku. Vždy však musí být orgánem s kázeňskou pravomocí rozhodnuto o vině za spáchání kázeňského přestupku a o upuštění od uložení kázeňského trestu.

§ 55

Za kázeňský přestupek uloží orgán s kázeňskou pravomocí kázeňský trest nejdříve 24 hodin po jeho spáchání, nejpozději však do 30 dnů ode dne, kdy se o jeho spáchání dověděl. Je-li jednání vojáka, v němž lze spatřovat naplnění skutkové podstaty kázeňského přestupku, předmětem šetření jiného orgánu, počíná lhůta 30 dnů pro uložení kázeňského trestu běžet dnem, kdy se orgán s kázeňskou pravomocí dověděl o výsledku tohoto šetření; dopustil-li se voják kázeňského přestupku v zahraničí, dnem následujícím po dni návratu vojáka ze zahraničí. Za kázeňský přestupek lze uložit kázeňský trest do 1 roku ode dne jeho spáchání.⁴⁷

Smyslem lhůty, v níž lze nejdříve uložit kázeňský trest, je ochrana vojáka před unáhleným uložením kázeňského trestu ze strany orgánu s kázeňskou pravomocí. Lze

⁴⁷ Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

mít pochybnosti o nezbytnosti takové úpravy. Pokud mají být dodržena zákonem stanovená procesní pravidla, není uložení kázeňského trestu v tak krátké době možné realizovat.

§ 56

Kázeňský trest nelze uložit nebo vykonat, byl-li kázeňský trest prominut anebo vztahuje-li se na přestupek amnestie nebo byl-li voják za týž skutek již pravomocně odsouzen soudem; byl-li kázeňský trest uložen dříve, zruší se s účinností ode dne uložení.

V tomto ustanovení je zakotvena logická chyba. Kázeňský trest lze prominout až po jeho uložení. Není proto možné, aby z důvodu prominutí nebyl vůbec uložen.

§ 57

(1) Kázeňský trest ukládá orgán s kázeňskou pravomocí písemným rozhodnutím, které se musí vojákově doručit. Proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu lze podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení; do doby pro podání odvolání se nezapočítává doba nepřetržitého vojenského výcviku. Odvolání podává voják orgánu s kázeňskou pravomocí, který je nadřízen tomu, jenž o uložení kázeňského trestu rozhodl. Proti rozhodnutí prezidenta se nelze odvolat. Odvolání lze vzít zpět do doby rozhodnutí orgánu s kázeňskou pravomocí, který o odvolání rozhoduje.

(2) O odvolání rozhoduje orgán s kázeňskou pravomocí bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů ode dne doručení odvolání. Rozhodnutí je vykonatelné dnem následujícím po nabytí právní moci.⁴⁸

Ukládání kázeňských trestů je zákonem upraveno samostatně, přestože by postačovala obecná ustanovení o řízení ve věcech služebního poměru. Rozhodnutí o uložení kázeňského trestu se ničím neliší od ostatních rozhodnutí ve věcech služebního poměru.⁴⁹

Ukládání kázeňských přestupků vojákům z povolání podrobněji upravuje Zákl-1 v odstavcích č. 189 až 222.

⁴⁸ Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

⁴⁹ TOMEK P., DLUHOŠ J., HEMZA S. *Služební poměr vojáků z povolání*. Olomouc, 2003, s. 127-128.

Článek 4. Kázeňské přestupky vojáků z povolání

Řízení o kázeňských přestupcích

189. Kázeňské přestupky vojáků z povolání podle čl. 183 odst. a) tohoto řádu projednávají orgány s kázeňskou pravomocí uvedené v čl. 101 tohoto řádu.

190. Řízení o kázeňských přestupcích zahájí orgán s kázeňskou pravomocí na základě vlastního zjištění či cizího podnětu.

192. Příslušný orgán s kázeňskou pravomocí vyžaduje nezbytné vysvětlení ve věci šetřeného přestupku od vojáků a občanských zaměstnanců. Tyto osoby mohou odmítnout podat vysvětlení pouze tehdy, jestliže by jim hrozilo nebezpečí postihu za kázeňský přestupek nebo trestný čin nebo jestliže by tím porušily povinnost mlčenlivosti stanovenou zvláštním předpisem).

193. Orgán s kázeňskou pravomocí je oprávněn též vyslechnout toho, kdo podal podnět k projednání přestupku).

194. Orgán s kázeňskou pravomocí řízení o kázeňském přestupku zastaví, zejména tehdy, jestliže

- a) se skutek nestal nebo není kázeňským přestupkem;
- b) skutek nespáchal podezřelý ze spáchání kázeňského přestupku nebo mu spáchání skutku nebylo prokázáno;
- c) odpovědnost za kázeňský přestupek zanikla;
- d) o kázeňském přestupku pravomocně rozhodl orgán činný v trestním řízení;
- e) podezřelý ze spáchání kázeňského přestupku přestal být vojákem.

195. Vznikne-li při řízení o kázeňském přestupku důvodné podezření, že došlo k trestnému činu, orgán s kázeňskou pravomocí věc oznámí státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu) a postoupí mu pořízenou spisovou dokumentaci.

Rozhodnutí

199. Náležitosti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu jsou uvedeny v čl. 137 až 139 a příloze 16 tohoto řádu.

200. V poučení o odvolání se uvede lhůta pro odvolání a oznámí se služební orgán, ke kterému lze odvolání podat.

201. Při uložení kázeňského trestu snížení platu se stejnopis pravomocného rozhodnutí odešle příslušnému finančnímu orgánu.

202. Rozhodnutí o uložení kázeňského trestu je pravomocné, jestliže:

- a) se voják výslovně a vlastnoručně písemně vzdal práva na odvolání nebo podané odvolání vzal zpět;

- b) proti němu nebylo ve stanovené lhůtě podáno odvolání;
- c) bylo rozhodnuto v odvolacím řízení;
- d) se proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu nelze odvolat.

Odvolání

203. Proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu lze podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení; do doby pro podání odvolání se nezapočítává doba nepřetržitého vojenského výcviku. Odvolání má odkladný účinek.

204. Odvolání se podává vždy písemně orgánu s kázeňskou pravomocí, který je nadřízen tomu, jenž o uložení kázeňského trestu rozhodl. Proti rozhodnutí ministra obrany ČR se lze odvolat k prezidentovi republiky. Proti rozhodnutí prezidenta republiky se nelze odvolat. Odvolání lze vzít zpět do doby rozhodnutí odvolacího orgánu.

205. Odvolací orgán napadené rozhodnutí a předchozí řízení přezkoumá, a je-li to třeba, doplní ho, popřípadě odstraní zjištěné vady.

207. Jsou-li pro to důvody, odvolací orgán rozhodnutí zruší nebo změní, jinak odvolání zamítne a rozhodnutí o kázeňském přestupku potvrdí. V odvolacím řízení nemůže odvolací orgán rozhodnout v neprospěch potrestaného.

208. Rozhodnutí o odvolání (příloha 17 tohoto řádu) se musí vydat písemně a voják s ním musí být seznámen. Ustanovení čl. 199 až 201 tohoto řádu platí přiměřeně také pro rozhodnutí o odvolání.

209. Proti rozhodnutí o odvolání se již nelze odvolat. Rozhodnutí je vykonatelné dnem po nabytí právní moci, tj. následujícím dnem po dni, ve kterém se voják s rozhodnutím o odvolání seznámil.

Přezkoumání pravomocných rozhodnutí

210. Pravomocné rozhodnutí o uložení kázeňského trestu může z vlastního nebo jiného podnětu přezkoumat nejbližší nadřízený toho orgánu s kázeňskou pravomocí, který kázeňský trest uložil. Nadřízený si vyžádá spisovou dokumentaci a vyjádření od orgánu s kázeňskou pravomocí, který kázeňský trest uložil. Uložený kázeňský trest lze zrušit, byl-li uložen v rozporu s ustanoveními právních předpisů a interních normativních aktů. O zrušení kázeňského trestu se pořídí doložka do původního rozhodnutí o uložení kázeňského trestu, v záznamu o odměnách a trestech se celý zápis učiní nečitelným a uvede se poznámka „Zrušeno“. Na vojáka se nadále pohlíží, jako by nebyl potrestán.

Zvláštní ustanovení

211. Jednání vojáka, které se v právním předpise označuje za přešupek, vyřizují orgány s kázeňskou pravomocí jako kázeňský přešupek podle ustanovení čl. 183 odst. b) tohoto řádu.

212. Při vyřizování kázeňských přešupků podle ustanovení čl. 183 odst. b) tohoto řádu postupují orgány s kázeňskou pravomocí podle ustanovení čl. 169 až 181 tohoto řádu.

Ukládání sankcí

213. Za přešupy uvedené v čl. 183 odst. b) tohoto řádu ukládají orgány s kázeňskou pravomocí sankce (přílohy 18 a 19 tohoto řádu), které stanovují zvláštní předpisy. Jedná se zejména:

- a) o napomenutí;
- b) o pokutu;
- c) o zákaz činnosti;
- d) o propadnutí věci).

214. Uloží-li orgán s kázeňskou pravomocí sankci zákaz činnosti, ke které je třeba zvláštního povolení či osvědčení, je povinen stejnopis pravomocného rozhodnutí odeslat příslušnému správnímu orgánu. Bylo-li mu takové zvláštní povolení či osvědčení postoupeno spolu s podnětem k projednání přešupku, odešle je spolu se stejnopisem rozhodnutí. Orgán s kázeňskou pravomocí není oprávněn příslušná povolení nebo osvědčení zadržovat či odnímat.

215. Do doby zákazu činnosti se započítává doba, po kterou pachatel na základě opatření správního orgánu učiněného v souvislosti s projednávaným přešupkem nesměl již tuto činnost vykonávat.

216. Rozhodnutí o upuštění od výkonu zbytku zákazu činnosti se vydává pouze na žádost vojáka, kterému byla tato sankce uložena.

217. Umožňuje-li to zvláštní zákon, lze od výkonu zbytku zákazu činnosti po uplynutí poloviny doby výkonu této sankce upustit), jestliže pachatel přešupku způsobem svého života prokázal, že její další výkon není potřebný

218. Orgán s kázeňskou pravomocí, který ve věci rozhodoval v prvním stupni, žádost přezkoumá a nevyhoví-li jí, vydá písemné rozhodnutí o jejím zamítnutí. Své rozhodnutí odůvodní. S rozhodnutím musí být žadatel seznámen. Proti tomuto rozhodnutí se nelze odvolat.

219. Jsou-li splněny podmínky stanovené v čl. 217 tohoto řádu, vydá orgán s kázeňskou pravomocí písemné rozhodnutí o upuštění od výkonu zbytku zákazu činnosti. Stejnopis

rozhodnutí odešle příslušnému správnímu orgánu.

220. Pokutu, uloženou za přešupek, je pachatel přestupku povinen uhradit do 30 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí.

221. Neuhradí-li pachatel přestupku uloženou pokutu dobrovolně, odešle orgán s kázeňskou pravomocí potřebné podklady příslušnému orgánu, který je oprávněn vymáhat pohledávky.

222. Rozhodnutí o uložení sankce se musí potrestanému doručit. Převzetí rozhodnutí potvrdí potrestaný svým podpisem na druhopisu rozhodnutí a převezme jeho prvopis. Odepře-li potrestaný rozhodnutí převzít a převzetí potvrdit, poznamená to orgán s kázeňskou pravomocí na rozhodnutí a upozorní potrestaného, že odepření převzetí nemá vliv na běh lhůty na odvolání. Skutečnost, že potrestanému bylo rozhodnutí doručeno, může písemně potvrdit třetí osoba (voják se stejnou či vyšší hodností jako potrestaný, občanský zaměstnanec, kteří zastávají stejnou nebo vyšší funkci jako potrestaný).⁵⁰

Zahlázení kázeňského trestu upravuje zákon č. 221/1999 Sb. v paragrafu č. 58.

§ 58 Zahlázení kázeňského trestu

(1) Nedopustil-li se voják během 1 roku od pravomocného uložení kázeňského trestu dalšího kázeňského přestupku, kázeňský trest se zahladí vypuštěním z evidence a voják se posuzuje, jako by mu kázeňský trest nebyl uložen.

(2) Orgán s kázeňskou pravomocí může i před uplynutím doby stanovené v odstavci 1 rozhodnout o zahlazení kázeňského trestu s přihlédnutím k chování vojáka.⁵¹

Zákon nestanoví, kdy se zahlazuje kázeňský trest v případě, že se voják dalšího kázeňského přestupku dopustí. Lze dovodit, že k zahlazení tohoto trestu dochází až společně se zahlazením dalšího kázeňského trestu. Důsledkem zahlazení je skutečnost, že se voják musí z úřední povinnosti posuzovat, jako by mu kázeňský trest nebyl uložen.⁵²

Zahlázení kázeňských přestupků vojákům z povolání podrobněji upravuje Zákl-1 v odstavcích č. 223 až 225.

⁵⁰ *Základní řád ozbrojených sil České republiky*, Praha, 2001, s. 37-42.

⁵¹ Zákon č. 221/1999 Sb., *o vojácích z povolání*,

⁵² TOMEK P., DLUHOŠ J., HEMZA S. *Služební poměr vojáků z povolání*. Olomouc, 2003, s. 129.

Článek 4. Kázeňské přestupky vojáků z povolání

Zahlazení kázeňského trestu

223. Nedopustil-li se voják z povolání během jednoho roku od pravomocného uložení kázeňského trestu dalšího kázeňského přestupku, kázeňský trest se zahladí znečitelněním záznamu v evidenci, kromě čísla jednacího rozhodnutí, a voják se posuzuje, jako by mu kázeňský trest nebyl uložen. Orgán s kázeňskou pravomocí může i před uplynutím jednoho roku od pravomocného uložení kázeňského trestu rozhodnout o zahlazení tohoto trestu s přihlédnutím k chování vojáka.

224. Byla-li uložena sankce zákazu činnosti, nelze ji zahladit před ukončením jejího výkonu nebo před upuštěním od výkonu jeho zbytku.

225. U přestupků podle zvláštních zákonů se ustanovení čl. 223 tohoto řádu užije obdobně. To neplatí u přestupků proti majetku a u přestupků na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomániemi, jejichž opakováním lze spáchat trestný čin). Rozhodnutí o takových přestupcích se i po zahlazení ponechávají v evidenci po dobu tří let.⁵³

⁵³ *Základní řád ozbrojených sil České republiky*, Praha, 2001, s. 42.

4 KOMPARACE KÁZEŇSKÉ ODPOVĚDNOSTI

V této kapitole je porovnána vybraná oblast kázně zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s oblastí kázně zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

Jedná se o tyto části:

- 1) § 45 Základní povinnosti příslušníka (zákon č. 361/2003 Sb.)
a § 48 Základní povinnosti vojáků (zákon č. 221/1999 Sb.)
- 2) § 49 Kázeňské odměny (zákon č. 361/2003 Sb.)
a § 52 Kázeňské odměny (zákon č. 221/1999 Sb.)
- 3) § 50 Kázeňský přestupek (zákon č. 361/2003 Sb.)
a § 51 Kázeňský přestupek (zákon č. 221/1999 Sb.)
- 4) § 51 Kázeňský trest (zákon č. 361/2003 Sb.)
a § 53 Kázeňské tresty (zákon č. 221/1999 Sb.)

3.1 Porovnání základních povinností

Porovnání § 45 Základní povinnosti příslušníka ze zákona číslo 361/2003 Sb.
a § 48 Základní povinnosti vojáků ze zákona číslo 221/1999 Sb.

Zák. 361/2003 Sb.
§ 45 Základní povinnosti příslušníka
<p>(1) Příslušník je povinen</p> <ol style="list-style-type: none">a) dodržovat služební kázeň,b) zdržet se jednání, které může vést ke střetu zájmu služby se zájmy osobními a ohrozit důvěru v nestranný výkon služby, zejména nezneužívat ve prospěch vlastní nebo v prospěch jiných osob informace nabyté v souvislosti s výkonem služby a v souvislosti s výkonem služby nepřijímat dary nebo jiné výhody,c) zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděl při výkonu služby; to neplatí, jestliže byl příslušník této povinnosti zproštěn služebním funkcionářem, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak,d) prohlubovat svoji odbornost a udržovat svoji fyzickou zdatnost potřebnou pro zastávané služební místo a podrobovat se jejímu ověřování služebním funkcionářem,e) dodržovat pravidla služební zdvořilosti,f) poskytovat bezpečnostnímu sboru osobní údaje nezbytné pro rozhodování ve služebním poměru a pro plnění povinností bezpečnostního sboru podle zvláštních právních předpisů,

- g) **vykonávat službu tak, aby nebyla ovlivňována jeho politickým, náboženským nebo jiným přesvědčením,**
- h) ohlašovat vedoucímu příslušníkovi závady a nedostatky, které ohrožují nebo ztěžují výkon služby, a skutečnost, že byl pravomocně odsouzen pro trestný čin, bez zbytečného odkladu,
- i) chovat se a jednat i v době mimo službu tak, aby svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru.
- (2) Vedoucí příslušník je též povinen**
- a) hodnotit výkon služby podřízených příslušníků,
- b) zabezpečovat, aby příslušníci byli pro výkon služby náležitě vyškoleni a vycvičeni,
- c) **oceňovat příkladné plnění služebních povinností,**
- d) vyvozovat důsledky z porušení služebních povinností a **přijímat podněty k odstranění závad a nedostatků, které ohrožují nebo ztěžují výkon služby.**⁵⁴

Zák. 221/1999 Sb.

§ 48 Základní povinnosti vojáků

- (1) Voják je povinen**
- a) **důsledně a přesně plnit úkoly, které mu ukládají právní předpisy a rozkazy nadřízených,**
- b) **svědomitě a řádně konat službu podle svých sil, znalostí a schopností,**
- c) zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděl při výkonu služby a které v zájmu ozbrojených sil nelze sdělovat jiným osobám; to neplatí, pokud byl této povinnosti zproštěn služebním orgánem,
- d) ohlásit svému nadřízenému závady, nedostatky, které ohrožují nebo ztěžují výkon služby, a hrozící škodu,
- e) zvyšovat své odborné znalosti a prohlubovat svoji kvalifikaci, dbát o svoji fyzickou zdatnost,
- f) dodržovat pravidla služební zdvořilosti a chovat se i mimo službu tak, aby neohrozil vážnost a důvěryhodnost ozbrojených sil, dodržovat při výkonu služby právní předpisy, mezinárodní právo válečné a humanitární, mezinárodní smlouvy a rozkazy nadřízených,
- g) **při výkonu služby nosit předepsaný stejnokroj; výjimky stanoví služební orgán.**
- (2) Domnívá-li se voják, že rozkaz nadřízeného je v rozporu s právním předpisem, je povinen nadřízeného na to upozornit; trvá-li nadřízený na splnění rozkazu, je voják povinen jej splnit. Voják je povinen odepřít splnění rozkazu nadřízeného, spáchal-li by jeho splněním trestný čin; tuto skutečnost ohlásí neodkladně vyššímu nadřízenému.**
- (3) Je-li při výkonu vojenské služby neodkladně třeba zákroku k odvrácení škody hrozící ve vojenských objektech a na vojenském materiálu, je voják povinen zakročit. Nemusí tak učinit, brání-li mu v tom důležitá okolnost nebo jestliže by tím vystavil vážnému ohrožení sebe, ostatní vojáky nebo občany anebo osoby sobě blízké.**⁵⁵

⁵⁴ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

⁵⁵ Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

Základní povinnosti příslušníků bezpečnostních sborů a základní povinnosti vojáků mají v jádru mnoho společného. Liší se v částech určených konkrétnímu zaměření příslušníků bezpečnostních sborů a armády.

Ze zákona č. 361/2003 Sb. § 45 jsou příslušníci navíc povinni podle písmena b) zdržet se jednání, které může vést ke střetu zájmu služby se zájmy osobními a ohrozit důvěru v nestranný výkon služby, zejména nezneužívat ve prospěch vlastní nebo v prospěch jiných osob informace nabyté v souvislosti s výkonem služby a v souvislosti s výkonem služby nepřijímat dary nebo jiné výhody a podle písmena g) vykonávat službu tak, aby nebyla ovlivňována jeho politickým, náboženským nebo jiným přesvědčením. Vedoucí příslušník je povinen podle písmena c) oceňovat příkladné plnění služebních povinností a podle písmena e) přijímat podněty k odstranění závad a nedostatků, které ohrožují nebo ztěžují výkon služby.

Voják je ze zákona č. 221/1999 Sb. § 48 navíc povinen podle písmena a) důsledně a přesně plnit úkoly, které mu ukládají právní předpisy a rozkazy nadřízených, dále podle písmena b) svědomitě a řádně konat službu podle svých sil, znalostí a schopnost, a podle písmena g) při výkonu služby nosit předepsaný stejnokroj; výjimky stanoví služební orgán. Nadřízený je podle § 49 písmena a) povinen ve vztahu k podřízeným zejména organizovat, řídit, kontrolovat a hodnotit výkon služby, podle písmena c) vytvářet příznivé podmínky pro výkon služby, podle písmena d) vést je ke služební kázni a k plnění služebních povinností a podle písmena e) seznamovat vojáky s vojenským řádem a jeho změnami.

3.2 Porovnání kázeňských odměn, přestupků a trestů

Porovnání kázeňských odměn:

§ 49 Kázeňské odměny (zákon č. 361/2003 Sb.)

a § 52 Kázeňské odměny (zákon č. 221/1999 Sb.)

Porovnání kázeňských přestupků:

§ 50 Kázeňský přestupek (zákon č. 361/2003 Sb.)

a § 51 Kázeňský přestupek (zákon č. 221/1999 Sb.)

Porovnání kázeňských trestů:

§ 51 Kázeňský trest (zákon č. 361/2003 Sb.)

a § 53 Kázeňské tresty (zákon č. 221/1999 Sb.)

3.2.1 Porovnání kázeňských odměn

Porovnání § 49 Kázeňské odměny ze zákona číslo 361/2003 Sb. a § 52 Kázeňské odměny ze zákona číslo 221/1999 Sb.

Zák. 361/2003 Sb.
§ 49 Kázeňské odměny
<p>(1) Příslušníkovi lze za projevení osobní statečnosti nebo za splnění zvlášť významného služebního úkolu anebo za účelem ocenění příkladného plnění služebních povinností udělit kázeňskou odměnu. Za příkladné plnění služebních povinností se považuje též opakované dosahování velmi dobrých výsledků ve výkonu služby konstatované v závěru služebního hodnocení.</p> <p>(2) Kázeňskou odměnou je</p> <ol style="list-style-type: none">a) písemná pochvala,b) peněžitý nebo věcný dar, aneboc) udělení služební medaile. <p>(3) Ministerstvo v dohodě s Ministerstvem financí, Ministerstvem spravedlnosti a zpravodajskými službami stanoví vyhláškou druh a vzor služebních medailí a důvody pro jejich udělení.⁵⁶</p>

Zák. 221/1999 Sb.
§ 52 Kázeňské odměny
<p>(1) Kázeňské odměny se udělují za příkladné plnění služebních povinností nebo za záslužné činy. Záslužným činem se rozumí zejména vykonání hrdinského skutku, projev statečnosti při záchraně života nebo majetku.</p> <p>(2) Kázeňskými odměnami jsou zejména</p> <ol style="list-style-type: none">a) písemná pochvala,b) prominutí dříve uloženého kázeňského trestu nebo jeho zahlazení,c) peněžitý nebo věcný dar.⁵⁷

Zákon č. 361/2003 Sb. v § 49 písmeno c) uvádí navíc jako odměnu udělení služební medaile a odstavec č. (3) tuto medaili upřesňuje.

Zákon č. 221/1999 Sb. v § 52 písmeno b) je uvedeno jako odměna prominutí dříve uloženého kázeňského trestu nebo jeho zahlazení.

⁵⁶ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

⁵⁷ Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

3.2.2 Porovnání kázeňských přestupků

Porovnání § 50 Kázeňský přestupek ze zákona číslo 361/2003 Sb. a § 51 Kázeňský přestupek ze zákona číslo 221/1999 Sb.

Zák. 361/2003 Sb.
§ 50 Kázeňský přestupek
<p>(1) Kázeňským přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje služební povinnost, ale nejde o trestný čin nebo o jednání, které má znaky přestupku nebo jiného správního deliktu. Za takové jednání se považuje i dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uvedené v závěru služebního hodnocení.</p> <p>(2) Kázeňský přestupek je spáchán z nedbalosti, jestliže příslušník</p> <p>a) věděl, že svým jednáním může porušit služební povinnost, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že služební povinnost neporuší, nebo</p> <p>b) nevěděl, že svým jednáním může porušit služební povinnost, ač to vzhledem k okolnostem vědět měl a mohl.</p> <p>(3) Kázeňský přestupek je spáchán úmyslně, jestliže příslušník</p> <p>a) chtěl svým jednáním porušit služební povinnost, nebo</p> <p>b) věděl, že svým jednáním může porušit služební povinnost, a pro případ, že ji poruší, byl s tím srozuměn.</p> <p>(4) Za jednání se považuje i opomenutí konání, k němuž byl příslušník povinen.⁵⁸</p>

Zák. 221/1999 Sb.
§ 51 Kázeňský přestupek
<p>(1) Kázeňským přestupkem se rozumí zaviněné jednání, které je v rozporu s právními předpisy nebo vojenskými řády, předpisy a rozkazy, nejde-li o jiný správní delikt nebo není-li trestné podle trestního zákona.</p> <p>(2) Jako kázeňský přestupek se vyřídí též jednání vojáka označené za přestupek ve zvláštním právním předpise. Orgány s kázeňskou pravomocí takový přestupek projednávají a ukládají za něj sankce a ochranná opatření podle zvláštních právních předpisů.⁵⁹</p>

Zákon č. 361/2003 Sb. § 50 určuje v odstavci (2) kázeňský přestupek spáchaný z nedbalosti a v odstavci (3) kázeňský přestupek spáchaný úmyslně.

Zákon č. 221/1999 § 51 v odstavci (2) určuje že jako kázeňský přestupek se vyřídí též jednání vojáka označené za přestupek ve zvláštním právním předpise. Orgány s kázeňskou pravomocí takový přestupek projednávají a ukládají za něj sankce a ochranná opatření podle zvláštních právních předpisů.

⁵⁸ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

⁵⁹ Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

3.2.3 Porovnání kázeňských trestů

Porovnání § 51 Kázeňský trest ze zákona číslo 361/2003 Sb.
a § 53 Kázeňské tresty ze zákona číslo 221/1999 Sb.

Zák. 361/2003 Sb.
§ 51 Kázeňský trest
(1) Příslušníkovi se ukládá kázeňský trest a) písemné napomenutí, b) snížení základního tarifu až o 25 % na dobu nejvýše 3 měsíců, c) odnětí služební medaile, d) odnětí služební hodnosti, e) pokuta, f) propadnutí věci, nebo g) zákaz činnosti. (2) Kázeňské tresty uvedené v odstavci 1 písm. e) až g) lze uložit pouze za jednání, které má znaky přestupku. Lze je uložit společně, popřípadě společně s kázeňskými tresty uvedenými v odstavci 1 písm. a) a c). (3) Pokuta se ukládá příslušníkovi ve výši, kterou pro přestupek stanoví zvláštní právní předpis. ⁶⁰

Zák. 221/1999 Sb.
§ 53 Kázeňské tresty
(1) Kázeňské tresty se ukládají za kázeňské přestupky podle §51 odst. 1. (2) Kázeňskými tresty jsou a) napomenutí, b) písemná důtka, c) výstraha pro neodpovědný výkon služby, d) snížení platu až o 15 % až na dobu 6 měsíců. ⁶¹

Z výše uvedených tabulek je patrné, že se oba zákony v oblasti trestů rozcházejí. Nejblíže mají k sobě tresty snížení platu, kde se porovnávané zákony rozcházejí pouze v % z platu a ve lhůtě snížení. Další podobnost je u trestu *písemné napomenutí* (zák. č. 361/2003 Sb.) a *napomenutí* (zák. č. 221/1999 Sb.).

⁶⁰ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

⁶¹ Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

5 POSOUZENÍ PREVENCE KÁZEŇSKÝCH PŘESTUPKŮ

Ať je příčina nekázně jakákoliv, cesta moci, kázeňských postihů a trestů je cestou, která buď nesprávné chování utvrdí, nebo ho sice potlačí, ale jen navenek a dočasně. Jakmile nehrozí postih, nesprávné chování se objeví znovu.⁶²

Prevence by měla začínat už důsledným výběrem zájemců o službu u policie, nebo v armádě. Při přípravě a i v praxi by měli být vedeni svými nadřízenými, kteří jsou povinni vytvořit vhodné podmínky, k důslednému plnění základních povinností.

Dalším preventivním opatřením lze považovat prevenci sociálně nežádoucích jevů. Program této prevence je sice zaměřen především na přestupkovou a trestnou činnost, ale oblast kázně ovlivňuje také. Obsah prevence sociálně nežádoucích jevů je u Policie ČR a v Armádě ČR téměř shodný. Z tohoto důvodu jsou v této kapitole uvedena opatření prováděná pouze rezortem Ministerstva obrany.

4.1 Prevence sociálně nežádoucích jevů

Prevence sociálně nežádoucích jevů (dále jen prevence) se řeší v celém rezortu MO komplexně. Operativně se reaguje na aktuální problémy spojené s výskytem sociálně nežádoucích jevů v rezortu MO.

Historie rezortních preventivních aktivit, v jejímž průběhu se vytvářel systém prevence sociálně nežádoucích jevů, sahá do roku 1995. Od tohoto roku prošla rezortní prevence řadou změn, které reagovaly na proces výstavby profesionálních ozbrojených sil ČR. Získané pozitivní zkušenosti, poznatky a výsledky analýz z realizace úkolů předcházejících koncepcí a programů prevence sociálně nežádoucích jevů jsou aplikovány pro další období.⁶³

Prioritní je primární prevence, která se zaměřuje na vojáky v činné službě (dále jen vojáci), žáky a studenty vojenských škol, občanské zaměstnance a rodinné příslušníky vojáků z povolání a občanských zaměstnanců.

K řešení otázek spojených s problematikou sociálně nežádoucích jevů je zřízena Rezortní komise pro prevenci sociálně nežádoucích jevů (dále jen rezortní komise). Členství v rezortní komisi je závazné a nezastupitelné.

⁶² <http://www.zkola.cz/zkedu/rodiceaverejnost/vzdelavaniprodospele/respektovat/clanky/>, 2.3.2010

⁶³ *Koncepce prevence sociálně nežádoucích jevů na období 2010-2014*, MO, Praha 30. září 2009

U vojenských útvarů, vojenských zařízení a vojenských záchranných útvarů (dále jen vojenské útvary) se zřizují komise pro prevenci sociálně nežádoucích jevů (dále jen komise) a u organizačních útvarů MO se určuje poradce pro řešení problematiky prevence (dále jen poradce).

Komise nadřízeného velitelského stupně odborně a metodicky řídí komise zřízené u přímo podřízených vojenských útvarů.

Práce komisí a poradců se zaměřuje zejména na:

- a) zabezpečení úkolů, které vyplývají z Koncepce prevence sociálně nežádoucích jevů na období 2010 – 2014;
- b) analýzu zájmového potenciálu vojáků, žáků a studentů vojenských škol, občanských zaměstnanců pro aktivní využívání volného času, k podpoře zdravého způsobu života, k tvorbě programů a projektů prevence ve své působnosti;
- c) efektivní využívání účelově vyčleněných finančních prostředků na prevenci;
- d) propagaci zdravého aktivního způsobu života bez návykových látek, kouření a s omezením konzumace alkoholických nápojů;
- e) pomoc při řešení osobních a rodinných problémů;
- f) zabezpečení a realizaci vzdělávacích aktivit v oblasti prevence;
- g) spolupráci s místními orgány, které se zabývají problematikou prevence (komise pro prevenci drog a kriminality, pedagogicko-psychologické poradny, protidrogové poradny, protidrogoví koordinátoři, manažeři prevence kriminality, občanská sdružení apod.), při akcích vzdělávacího charakteru a při zabezpečování aktivního využívání volného času;
- h) analyzování výskytu sociálně nežádoucích jevů ve své působnosti a vyhodnocování účinnosti uskutečněných opatření.

Členy komise včetně předsedy a metodika prevence určuje vedoucí zaměstnanec. Funkci předsedy vykonávají zástupci vedoucího zaměstnance, ostatní členové se určují zejména z pracovníků podpory kvality života, psychologické služby, vojenské tělovýchovy a kultury, personálních pracovníků, právníků, lékařů, vojenských kaplanů, vojenských policistů a zástupců odborových organizací.⁶⁴

⁶⁴ RMO č. 20, z 15. srpna 2005

4.1.1 Koncepce prevence sociálně nežádoucích jevů

Koncepce prevence sociálně nežádoucích jevů na období let 2010 až 2014 (dále jen Koncepce) je klíčovým dokumentem, schváleným ministrem obrany České republiky (dále jen ČR), který definuje pro dané období základní východiska a směry v řešení problematiky prevence sociálně nežádoucích jevů (dále jen SNJ) v rezortu Ministerstva obrany (dále jen MO).

Dokument analyzuje současný stav, vytyčuje cíle a stanovuje priority preventivního působení, definuje úkoly jednotlivým subjektům k zabezpečení preventivních aktivit, které vycházejí z příslušných platných právních předpisů ČR pro oblast protidrogové politiky a prevence kriminality. Zároveň zohledňuje aktivity potřebné k zabezpečení prevence SNJ (dále jen P-SNJ), které jsou dané specifičností rezortu MO. K realizaci preventivních úkolů dokument stanovuje soubor konkrétních opatření v jednotlivých oblastech P-SNJ.

Problematika výskytu SNJ je celospolečenským problémem, který představuje značná rizika a nebezpečí zejména v prostředí ozbrojených sil. Eliminace těchto rizik a nebezpečí může být účinná pouze v případě uplatnění cílevědomého, komplexního a systematického přístupu všech příslušných subjektů k preventivnímu působení, které bude schopno reagovat na aktuální SNJ a s nimi spojené problémy.

V období let 2010 až 2014 bude rezortní prevence zaměřena na SNJ, které již byly v předešlém období v rezortu MO detekovány, a zároveň bude reagovat na další možné aktuální SNJ, jejichž výskyt je celospolečensky zaznamenán a lze tedy z hlediska vývojových trendů tento výskyt předpokládat i v rezortu MO. Všechny SNJ mohou negativně ovlivnit plnění úkolů stanovených ozbrojeným silám ČR a zároveň mohou mít i dopad na odpovídající zajištění celkové kvality života všech zaměstnanců rezortu MO.

VÝCHOZÍ DOKUMENTY

Koncepce je aplikací platných právních předpisů ČR, které se zabývají zejména problematikou protidrogové politiky a prevence kriminality. Současně vychází z rezortních dokumentů a interních normativních aktů, které jsou v jejím obsahu rozpracovány do konkrétních úkolů. V oblasti protidrogové politiky jsou v Koncepci využity aktivity protidrogového akčního plánu Evropské unie a poznatky Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost (dále jen EMCDDA).

Koncepce vychází zejména z následujících právních předpisů a dokumentů:

- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů;
- Protidrogový akční plán EU na období 2009-2012;
- Akční plán Národní strategie protidrogové politiky na období 2007 – 2009⁶⁵;
- Výroční zprávy EMCDDA za roky 2007 a 2008 ke stavu drogové problematiky v Evropě;
- Výroční zprávy Národního monitorovacího střediska pro drogy a drogové závislosti (dále jen MNS) o stavu ve věcech drog v ČR;
- Strategie prevence kriminality na léta 2008 – 2011⁶⁶;
- Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011⁶⁷;
- Strategie boje proti extremismu⁶⁸;
- Usnesení vlády ČR navazující na přijaté národní strategie v oblasti protidrogové politiky⁶⁹, prevence kriminality⁷⁰ a boje proti korupci⁷¹;
- Vládní programové dokumenty k prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže⁷²;
- Aktualizovaný rezortní protikorupční program (Věstník MO č. 16 ze dne 5.8. 2008);
- Směrnice ministryně obrany pro rozvoj a činnost rezortu MO na období 2009-2014 (čj. 1088-1/2007/DP-3691);
- Rezortní dokumenty a usnesení Rezortní komise pro P-SNJ (dále jen Rezortní komise).

⁶⁵ Usnesení vlády ze dne 25. července 2007 č. 845 o Akčním plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky na období let 2007 až 2009.

⁶⁶ Usnesení vlády ze dne 15. října 2007 č. 1150 ke Strategii prevence kriminality na léta 2008 až 2011.

⁶⁷ Usnesení vlády ze dne 25. října 2006 č. 1199 o Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011.

⁶⁸ Usnesení vlády ze dne 4. května 2009 č. 572 o Strategii boje proti extremismu.

⁶⁹ Např. ze dne 8. června 2005 č. 700 k Pravidlům pro vynakládání finančních prostředků státního rozpočtu na protidrogovou politiku.

⁷⁰ Např. ze dne 20. dubna 2009 č. 453 ke Zprávě o plnění úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 za rok 2008.

⁷¹ Např. ze dne 18. června 2007 č. 676 ke Zprávě o korupci v ČR za léta 2005 až 2006 a o plnění Aktualizovaného vládního programu proti korupci.

⁷² Usnesení vlády ze dne 20. července 2009 č. 964 k Souhrnné zprávě o plnění Priorit a postupů vlády při prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže v roce 2008.

K zabezpečení úkolů, které budou v průběhu realizace Koncepce aktuálně stanoveny rezortu MO, např. nově přijatými usneseními vlády ČR v oblasti protidrogové politiky (Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2014) a prevence kriminality, Rezortní komise každoročně stanoví svým usnesením všem subjektům prevence priority v oblasti jejich preventivního působení.

ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

Na základě sledovaných ukazatelů, vyplývajících z výše uvedených vládních materiálů a vnitrozorních potřeb, je analýza současného stavu zaměřena do oblasti protidrogové politiky, oblasti prevence kriminality a oblasti ostatních SNJ, které byly v rezortu MO v uplynulém období let 2006 až 2008 řešeny nebo zaznamenány.

Z vlastních rezortních statistických údajů o výskytu SNJ a údajů získaných ze zastoupení rezortu MO v mezirezortních výborech a pracovních skupinách jsou v jednotlivých výše uvedených oblastech prognostikovány vývojové trendy výskytu SNJ v dalším období.

Analýza zabezpečovaných celorezortních aktivit P-SNJ v uplynulém období provedená metodou SWOT společně s analýzou výše uvedených oblastí jsou základními východisky ke zkvalitnění zabezpečovaných preventivních aktivit v následujícím období. Oblast P-SNJ v rezortu MO byla v hodnoceném období koordinována Rezortní komisí, která je kolektivním, poradním, koordinačním a iniciujícím orgánem ministra obrany k řešení otázek P-SNJ.

V rámci celého rezortu MO se na zabezpečení uvedených oblastí P-SNJ podílela sekce personální MO, Ředitelství personální podpory, Vojenská policie, Inspekce ministra obrany, odbor vojenského zdravotnictví MO, Ředitelství výcviku a doktrín, Univerzita obrany, Velitelství společných sil a Velitelství podpory. U vojenských útvarů a zařízení (dále jen vojenské útvary) úkoly P-SNJ zabezpečovali velitelé všech řídicích úrovní a ostatní vedoucí pracovníci v součinnosti se svými poradními orgány - komisemi pro P-SNJ, popř. poradci určenými pro oblast prevence. V oblasti diagnostických a poradenských činností byly úkoly zabezpečovány pracovníky psychologické, duchovní a právní služby a pracovníky vojenského zdravotnictví. Na zabezpečení volnočasových aktivit projektů P-SNJ se kromě výše uvedených subjektů dále podíleli pracovníci vojenské tělovýchovy, kultury, vojenského školství a další určené osoby.⁷³

⁷³ *Koncepce prevence sociálně nežádoucích jevů na období 2010-2014*, MO, Praha 30. září 2009

Oblast protidrogové politiky

Protidrogová politika rezortu MO byla zabezpečována v souladu s Národní strategií protidrogové politiky na období 2005 až 2009 a Akčním plánem její realizace. V rezortním rozpočtu byly každoročně vyčleňovány finanční prostředky na rezortní Program protidrogové politiky (aktivita č. 38 621).

K zabezpečení laboratorních vyšetření na přítomnost omamných a psychotropních látek (dále jen OPL) byl ministryní obrany vydán úkolový list č. 322/2007 s doplňkem. Na realizaci uvedených laboratorních vyšetření byly v roce 2008 vyčleněny finanční prostředky ve výši 5 900 000,- Kč. K vlastní realizaci uvedených vyšetření bylo vydáno Metodické opatření náčelníka Vojenské zdravotnické služby č.7/2007. Náčelník GŠ AČR vydal Metodický pokyn k postupu při řešení problémů, které souvisejí s alkoholismem, toxikomanií a jinými SNJ.

Aktuální stav

V rámci prováděného laboratorního vyšetření na přítomnost OPL ve Vojenském ústavu soudního lékařství Ústřední vojenské nemocnice Praha (dále jen VÚSL) bylo v letech 2007 až 2008 neanonymně vyšetřeno celkem 5 603 osob. Z tohoto počtu bylo pozitivně detekováno na užití OPL 77 osob (1,37 %). Největší podíl na zachyceném užití OPL tvořily kanabinoidy (96 %), ve 2 případech se jednalo o amfetamin, v 1 případě o Subutex.

Z uvedeného počtu pozitivně detekovaných osob bylo 72,7 % vojáků v základní přípravě, 6,5 % vojáků vysílaných do zahraničních operací, 20,8 % vojáků vybraných k vyšetření z určených vojenských útvarů. Pozitivní byla skutečnost, že v roce 2008 došlo ke snížení počtů pozitivně detekovaných osob na 31, což je 0,9 % z celkového počtu 3 464 vyšetřených osob v uvedeném roce. V oblasti vojenského školství byla všechna realizovaná vyšetření na přítomnost OPL negativní. S negativním výsledkem bylo vyšetřeno v roce 2008 také 26 občanských zaměstnanců rezortu MO.

V hodnoceném období let 2006 až 2008 bylo Vojenskou policií v oblasti podezření ze spáchání trestného činu nedovolené výroby a držení OPL či přestupků na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi prověřováno celkem 39 případů (v oblasti OPL se jednalo v 90 % o kanabinoidy a v 10 % o stimulační látky). Počet případů byl ovlivněn vysokou latencí tohoto druhu protiprávního jednání, ke kterému z velké části docházelo v mimopracovní době a mimo vojenské prostory.

V oblasti alkoholové toxikomanie bylo v období let 2007 až 2008 Vojenskou policií při kontrolních akcích zjištěno celkem 46 osob pod vlivem alkoholu. Situace v roce 2008 měla oproti předešlému roku mírně klesající tendenci.

Po celé hodnocené období byly problémovou oblastí dopravní nehody soukromých vozidel řízených vojáky zapříčiněné požitím alkoholu. V roce 2008 byl zaznamenán narůstající počet těchto nehod, které tvořily 12,5 % z celkového počtu nehod soukromých vozidel řízených vojáky. Za velmi znepokojující lze považovat skutečnost, že vojáci tak několikanásobně překročili celostátní průměr, který byl 4,8 %. V roce 2008 bylo přibližně 40 % dopravních nehod vojáků se soukromými vozidly zapříčiněno nepřiměřenou rychlostí (celostátní průměr činil 15,7 %), což svědčí o nárůstu agresivity a bezohlednosti.

V rámci preventivních akcí s využitím služebních psů bylo Vojenskou policií v letech 2007 až 2008 provedeno celkem 163 kontrol, při kterých bylo 12 pozitivních nálezů OPL.

Přehled realizovaných preventivních aktivit

V letech 2006 až 2008 bylo na rezortní Program protidrogové politiky vyčleněno celkem 11 595 700,- Kč (2006 – 4 000 000,- Kč; 2007 – 3 600 000,- Kč; 2008 – 3 995 700,- Kč). V rámci výše uvedeného programu bylo v hodnoceném období realizováno celkem 200 projektů P-SNJ vojenských útvarů (2006 – 43 projektů, 2007 – 67 projektů, 2008 – 90 projektů).

Tyto projekty byly zaměřeny zejména na zabezpečení volnočasových aktivit v oblasti sportu a tělovýchovy (cca 56 %), kultury a zájmové činnosti (cca 35 %), diagnostiky (cca 6 %) a v menší míře (cca 3 %) na oblast vzdělávání.

Vývojové trendy v oblasti protidrogové politiky

Z výročních zpráv EMCDDA vyplývá, že v roce 2008 byla v ČR zaznamenána u populace ve věku 15 – 64 let jedna z nejvyšších prevalencí v užívání konopí (9,3 %), kdy evropský průměr byl 6,8 %. Obdobná byla situace např. v užívání extáze. U věkové skupiny 15 – 34 let byla prevalence v ČR 7,7 %, zatímco evropský průměr byl 1,8 %. Podle posledních údajů NMS bylo v roce 2007 v ČR cca 31 000 problémových uživatelů drog.

Výskyt případů užívání OPL v rezortu MO je jednoznačně odrazem výše uvedené situace ve výskytu drog v ČR. Jestliže v ČR dochází dlouhodobě k nárůstu užívání jiných OPL (pervitin, Subutex, extáze apod.), lze předpokládat odraz této situace i v rezortu MO. K protiprávnímu jednání v oblasti užívání OPL bude docházet zejména mimo prostředí rezortu MO, především v osobním volnu vojáků. Nadále lze předpokládat distribuci návykových látek z civilního prostředí do rezortu MO.

Zkušenosti ze zahraničí např. z USA ukazují, že pouze udržení způsobu kontroly zneužívání OPL a rozvoj protidrogových programů jsou zárukou udržení příznivé

situace v oblasti protidrogové politiky. Z výše uvedeného vyplývá, že zavedená opatření, zejména testování na přítomnost OPL po nástupu do služebního poměru, byla správná a výrazným způsobem napomáhala řešit problémy protidrogové politiky a udržovat příznivou situaci v rezortu MO.

Pozornost bude nutno i nadále zaměřit na oblast alkoholové toxikomanie, kde lze předpokládat pokračující trend v nepřiměřeném požívání alkoholu spojeném s dopravní nehodovostí.⁷⁴

Oblast kriminality

Prevence kriminality byla zabezpečována v souladu se Strategií prevence kriminality na léta 2004 až 2007 a na léta 2008 až 2011. V rezortním rozpočtu byly každoročně vyčleňovány finanční prostředky na rezortní Program sociální prevence a prevence kriminality (aktivita č. 38 622). V rámci předkládaných zpráv o plnění úkolů vyplývajících ze Strategií prevence kriminality byly každoročně stanovovány priority v oblasti rezortní prevence kriminality na následný rok.

Aktuální stav

V hodnoceném období let 2006 až 2008 bylo Vojenskou policií šetřeno celkem 2 181 skutků protiprávního jednání. Z výše uvedeného celkového počtu bylo šetřeno 873 případů podezření ze spáchání trestného činu, z čehož bylo 419 případů majetkového charakteru. Největší podíl v oblasti šetřených trestných činů tvořily krádeže (199), podvody (107), porušování povinnosti při správě cizího majetku (37), poškozování cizí věci (24) a zpronevěry (24). Kromě podvodů a zpronevěry byla u všech výše uvedených trestných činů zaznamenána klesající tendence jejich výskytu.

V oblasti výskytu vojenských trestných činů bylo v hodnoceném období šetřeno celkem 316 případů. Největší podíl tvořila svémocná odloučení (97), porušování povinností dozorcí služby (90) a porušování strážní služby (17). Z hlediska sledování vojenských trestných činů bylo zaznamenáno postupné snižování počtů šetřených případů.

V oblasti ostatních trestných činů bylo v hodnoceném období šetřeno 24 případů ublížení na zdraví a 7 případů nedovoleného ozbrojování. V oblasti šetření přestupků (mimo oblast dopravy) bylo řešeno celkem 716 případů. Z hlediska sledování ostatních trestných činů došlo ke stabilizaci počtů jejich výskytu v roce 2008 v porovnání s předchozím rokem.

⁷⁴ *Koncepce prevence sociálně nežádoucích jevů na období 2010-2014*, MO, Praha 30. září 2009

V hodnoceném období byl zaznamenán vysoký podíl civilních pachatelů na protiprávním jednání proti majetku státu, s nímž hospodaří rezort MO. Často bylo zjištěno nedostatečné zabezpečení pořízeného majetku a nedůsledná kontrola při nakládání s tímto majetkem či prostředky na nákup služeb. Zvýšil se podíl vojáků podezřelých z páčání závažné trestné činnosti v civilním prostředí.

Z hlediska skladby pachatelů výše uvedené trestné činnosti nejvyšší zastoupení tvořili příslušníci praporčického a rotmistrovského sboru, a to zejména ve věkových kategoriích do 25 let a 25 až 35 let. Z důstojnického sboru bylo nejvíce pachatelů ve věkové kategorii 35 až 45 let.

Přehled realizovaných preventivních aktivit

V letech 2006 až 2008 bylo na rezortní Program sociální prevence a prevence kriminality vyčleněno celkem 21 161 300,- Kč (2006 – 7 920 000,- Kč; 2007 – 6 920 000,- Kč; 2008 – 6 324 300,- Kč). V rámci výše uvedeného programu bylo v hodnoceném období realizováno celkem 324 projektů P-SNJ předložených vojenskými útvary (2006 – 98 projektů, 2007 – 105 projektů, 2008 – 121 projektů).

Realizované projekty byly zaměřeny zejména na zabezpečení volnočasových aktivit v oblasti sportu a tělovýchovy (cca 60 %), kultury a zájmové činnosti (cca 38 %) a v menší míře (cca 2 %) na oblast vzdělávání a diagnostiky.

V hodnoceném období byla Vojenskou policií rozvíjena spolupráce s orgány Policie ČR a obecní policie, Celní správou, Vězeňskou službou, obecními a městskými úřady. Do policejní praxe byl zaveden postup Community Policing, využívající znalosti místního prostředí vojenských útvarů vojenskými policisty. Zkvalitněn byl informační systém Vojenské policie využívaný k prevenci kriminality. Úkoly v oblasti prevence kriminality byly realizovány v rámci schválených Programů Vojenské policie v oblasti prevence kriminality na období 2004 až 2007 a na období 2008 až 2011.

V oblasti boje proti korupci byly plněny úkoly Aktualizovaného rezortního protikorupčního programu (dále jen ARPP). Kontrolní činnost zaměřená na aplikaci ARPP byla prováděna Inspekcí ministra obrany. Prošetřovány byly stížnosti, žádosti a petice, kde byl indikován možný projev korupčního jednání.

V informační oblasti týkající se prevence kriminality byly na intranetových stránkách Inspekce ministra obrany průběžně zveřejňovány např. metodické a informační materiály k problematice boje proti korupci, témata přednášená k této problematice a kontrolní postupy týkající se boje proti korupci. K odhalování korupce v rezortu MO byla provozována kontaktní schránka korupce@army.cz.

Vývojové trendy v oblasti kriminality

Na základě statistik a provedených hodnocení lze předpokládat, že se v následném období nebude příliš měnit skladba trestné činnosti. Převažovat budou majetkové trestné činy s útoky směřovanými proti výstrojnímu, výzbrojnímu materiálu a PHM, proto bude nutné přijímat opatření, zejména v oblasti situační prevence, ke zlepšení ochrany majetku a dále zlepšit kontrolní činnosti odpovědných velitelů a osob. V souvislosti s dopady finanční a hospodářské krize lze předpokládat snahu o páchání trestné činnosti v oblasti zadávání veřejných zakázek.

Vzhledem ke značnému počtu osob denně dojíždějících soukromými vozidly do zaměstnání lze očekávat i problémy v dopravní nehodovosti. Podceňovat nelze ani situaci v oblasti podporování a propagování hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka.⁷⁵

Oblast ostatních SNJ

Do oblasti ostatních SNJ patří celá řada nedrogových závislostí (jako např. patologické hráčství, netomanie – závislost na internetu, závislost na televizi, závislost na sexu – hypersexualita, závislost na práci – workoholismus, patologické nakupování, členství v sektách a státem nepovolených náboženstvích apod.) a projevů narušování sociálních norem (např. podporování a propagování hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka, nežádoucí chování sexuální povahy, nežádoucí agresivita, bossing, mobbing, diskriminace a porušování principu rovných příležitostí, domácí násilí, nezdravý životní styl apod.). Uvedené jevy se vyskytují v celé společnosti, nevylíká se prostředí rezortu MO. Jejich počet je však zanedbatelný vzhledem k ostatním výše uváděným SNJ v oblasti protidrogové politiky a prevence kriminality.

Aktuální stav

Současná situace ve výskytu některých výše uvedených SNJ mezi příslušníky rezortu MO je podle dostupných informací příznivější než v celospolečenském měřítku. Výrazný podíl na této situaci měla přijatá opatření stávající Koncepce a snaha služebních orgánů o stabilizaci sociálního prostředí příslušníků ozbrojených sil. Přesto však je nutné připustit, že nízký výskyt uvedených SNJ mohl být ovlivněn i značnou mírou nežádoucí tolerance služebních orgánů k jejich projevům a případná obtížnost jejich detekování daná latentností některých jejich projevů.

V hodnoceném období bylo např. Vojenskou policií šetřeno 27 případů urážek mezi vojáky. V oblasti nežádoucí agresivity bylo v uvedeném období zaznamenáno

⁷⁵ *Koncepce prevence sociálně nežádoucích jevů na období 2010-2014*, MO, Praha 30. září 2009

24 případů ublížení na zdraví. Prověřováno bylo 16 případů v oblasti projevů podporování a propagování hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka, přičemž se ve 2 případech jednalo o trestný čin.

Přehled realizovaných preventivních aktivit

V hodnoceném období byly preventivní aktivity realizovány převážně formou projektů P-SNJ vojenských útvarů. Většina těchto projektů využívala společenských, kulturních, sportovních a tělovýchovných aktivit a programů k formování a podpoře vyšší kvality života vojáků, občanských zaměstnanců rezortu MO a jejich rodinných příslušníků jako základního předpokladu předcházení, případně minimalizování výskytu SNJ.

V oblasti vzdělávání byl Vojenskou policií realizován odborný seminář „Extremismus v armádě“ určený pro vybrané policisty a další prizvané účastníky. Příslušníci Vojenské policie proškolili v problematice extremismu 1 911 osob v rámci 61 přednášek pro součásti rezortu MO. U vojenských útvarů společných sil bylo v součinnosti s Ředitelstvím personální podpory zabezpečeno proškolení vybraných odpovědných funkcionářů v oblasti extremismu s využitím lektorů z civilních vědecko – vzdělávacích pracovišť.

V omezeném rozsahu se uskutečnily vzdělávací aktivity zaměřené např. na problematiku rovných příležitostí, realizované sekci personální MO; ochranu lidských práv, realizované Inspekcí ministra obrany; předcházení mobbingu či bossingu, realizované Ředitelstvím personální podpory. Další vybraná témata týkající se ostatních SNJ byla zařazována do programů velitelských a odborných příprav vojenských útvarů ve stanovaném rozsahu 4 hodin ročně.

Vývojové trendy v oblasti ostatních SNJ

Zkušenosti ze sledovaného období svědčí o stabilizované situaci v oblasti ostatních SNJ s poměrně nízkým výskytem nedrogových závislostí a narušování sociálních norem. Lze předpokládat, že tato tendence bude mít setrvalý stav i v letech následujících. Navržená opatření v předložené novele zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání ve znění pozdějších předpisů, by měla přispět k eliminaci podporování a propagování hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka a korupčního jednání vojáků. Vzhledem k situaci, že řada těchto ostatních SNJ je obtížně identifikovatelná, bude nutné věnovat zvýšenou pozornost odpovídající přípravě velitelského sboru v této problematice.⁷⁶

⁷⁶ *Koncepce prevence sociálně nežádoucích jevů na období 2010-2014*, MO, Praha 30. září 2009

Analýza realizovaných aktivit rezortní P-SNJ

Analýza stavu zabezpečovaných aktivit rezortní P-SNJ byla provedena metodou SWOT, která specifikuje silné a slabé stránky rezortního systému P-SNJ, definuje možné hrozby (rizika) a stanovuje příležitosti ke zlepšení stávajícího stavu.

Z provedené analýzy vplynuly následující závěry:

Silné stránky (Strengths)

Podíl rezortu MO na tvorbě právních norem v oblasti protidrogové politiky a prevence kriminality ČR rezortním zastoupením v poradních orgánech vlády ČR, v mezirezortních výborech a pracovních skupinách zabývajících se problematikou prevence; existence rezortního systému P-SNJ s jednotlivými prvky preventivního působení; koordinace preventivních aktivit a přijímání opatření k výskytu nových SNJ Rezortní komisí; aktualizace opatření v oblasti boje proti korupci; vyčleňování finančních prostředků v rozpočtu rezortu MO na realizaci programů prevence kriminality a protidrogové politiky; monitorování výskytu SNJ v rezortu MO; vytipování rizikových skupin zaměstnanců rezortu MO; stanovený systém vzdělávání v oblasti P-SNJ; existence rezortního lektorského sboru; výchovné působení v prostředí vojenského školství; laboratorní vyšetřování ke zjišťování kontaktů zaměstnanců rezortu MO s OPL; zvyšování počtů předkládaných projektů P-SNJ; nabídka širokého spektra volnočasových aktivit; zkušenosti subjektů P-SNJ se zabezpečením preventivních aktivit; možnost využívání psychologických a poradenských služeb.

Slabé stránky (Weaknesses)

Nižší objem vyčleňovaných finančních prostředků na realizaci projektů P-SNJ než jsou skutečné požadavky a nedostatečná kritéria k posuzování předkládaných projektů P-SNJ; časté obměny pracovníků zabezpečujících preventivní aktivity; neplánování stanovených vzdělávacích aktivit v oblasti P-SNJ některými subjekty prevence; nepromyšlené zařazování posluchačů do kurzů „Lektor prevence“ a malé využití vyškolených lektorů v rámci celého rezortu MO; nedostatky v odborném a metodickém řízení komisí pro P-SNJ nadřizovaných stupňů; neplně funkční informační systém P-SNJ, nepravidelná aktualizace rezortních intranetových stránek P-SNJ; formálnost v provádění některých kontrolních činností zaměřených zejména na požívání alkoholu; malý počet kontrolních činností k zabezpečení úkolů P-SNJ nadřizovaných stupňů, realizovaných u svých podřízených vojenských útvarů; přetrvávání značného množství pasivních forem preventivních aktivit v předkládaných projektech P-SNJ;

nedostatek preventivních aktivit věnovaných vojákům nasazovaným do zahraničních operací a jejich rodinným příslušníkům, vojákům v týdenním odloučení od rodinných příslušníků; nízká úroveň spolupráce s civilními institucemi na místních úrovních.

Příležitosti (Opportunities)

Prosazování zájmů rezortu MO v rámci jeho zastoupení v poradních orgánech vlády ČR, v mezirezortních výborech a pracovních skupinách; podíl rezortu MO na přípravě nové Národní strategie protidrogové politiky; každoroční upřesňování úkolů rezortní prevence kriminality do usnesení vlády ČR k realizaci Strategie prevence kriminality na období 2008 až 2011; udržení výše plánovaných finančních prostředků na prevenci a stanovení nových kritérií k jejich využívání na realizaci projektů P-SNJ; každoroční stanovování aktuálních priorit P-SNJ jednotlivým subjektům prevence Rezortní komisí; důsledné provádění preventivních kontrolních činností v oblasti požívání alkoholických nápojů a užití OPL; zapojení nových pracovníků do preventivních aktivit; analýza zapojení lektorů prevence a proškolených zaměstnanců do rezortních vzdělávacích aktivit; zkvalitnění obsahu odborných příprav předsedů komisí pro P-SNJ, poradců pro oblast prevence, metodiků a lektorů prevence; preferování aktivit P-SNJ zaměřených na vojáky vysílané do zahraničních operací, jejich rodinné příslušníky a na vojáky v týdenním odloučení od rodinných příslušníků; zkvalitnění informační oblasti P-SNJ a pravidelné aktualizace intranetových stránek prevence, zveřejňování příkladů dobré praxe v P-SNJ vojenské veřejnosti; úzká spolupráce s rodiči při výchově ke zdravému životnímu stylu žáků VSS a VOŠ MO; rozšíření spolupráce komisí pro P-SNJ na místní úrovni s orgány a institucemi zabývající se P-SNJ.

Hrozby (Threats)

Celospolečensky vysoká míra tolerance vůči požívání alkoholických nápojů, kouření a užívání některých OPL; nárůst počtu uživatelů alkoholu a OPL; nárůst různých forem nedrogových závislostí (patologické hráčství, netomanie, internetové sázení apod.); výskyt nových SNJ ve společnosti a jejich dopad do rezortu MO; nežádoucí tolerance služebních orgánů k projevům nedrogových závislostí a případům porušování sociálních norem; latentní páchaní trestné činnosti; příchod nových vojáků zasažených SNJ; opakované nasazování vojáků do zahraničních operací; týdenní odloučení vojáků a občanských zaměstnanců od rodinných příslušníků spojené s životem na ubytovnách; preferování pasivních forem volnočasových preventivních

aktivit a podceňování významu preventivních aktivit odpovědnými pracovníky; malá individuální odpovědnost osob za vlastní zdraví a kvalitu životního stylu; zhoršování kvality personálu způsobené např. snižováním norem pro přijetí žadatelů do služebního poměru v rámci naplňování rekručních cílů.⁷⁷

STANOVENÍ CÍLE A ÚKOLŮ P-SNJ NA OBDOBÍ LET 2010 až 2014

Ve stanoveném časovém horizontu let 2010 až 2014 bude hlavním cílem rezortní prevence předcházet vzniku potencionálních SNJ a eliminovat výskyt aktuálních SNJ, které mohou ohrozit zaměstnance rezortu MO, rezortní majetek a bojeschopnost vojenských útvarů.

Zabezpečována bude specifická⁷⁸ a nespecifická⁷⁹ primární prevence, která přispěje k rozšíření vzdělanosti v oblasti prevence a zkvalitnění životního stylu všech cílových skupin preventivního působení. Specifická a nespecifická primární prevence bude podporována pokračujícími opatřeními situační prevence⁸⁰.

Na základě analýz a získaných zkušeností z realizace úkolů předešlé koncepce P-SNJ bude pozornost zaměřena zejména na problematiku zneužívání alkoholických nápojů a jiných návykových látek⁸¹, kriminálního jednání⁸², podporování a propagování hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka⁸³, korupčního jednání⁸⁴, nezdravých mezilidských vztahů⁸⁵, nedrogových závislostí⁸⁶, terorismu a dalších jevů,

⁷⁷ *Koncepce prevence sociálně nežádoucích jevů na období 2010-2014*, MO, Praha 30. září 2009

⁷⁸ Specifickou primární prevencí (dále jen PP) se rozumí takové aktivity, které se zaměřují na určitou formu SNJ (např. užívání drog, projevy extremismu apod.) Všeobecná PP se zaměřuje na širší populaci s cílem zabránit vzniku SNJ, popř. omezit stávající výskyt SNJ. Selektivní PP se zaměřuje na skupiny osob, u kterých jsou ve zvýšené míře přítomny faktory pro vznik SNJ. Indikovaná PP se zaměřuje přímo na jedince s problémy v chování nebo psychickými problémy, u kterých lze předpokládat vznik SNJ (např. závislostí na alkoholických nápojích a OPL).

⁷⁹ Nespecifickou PP se rozumí veškeré aktivity podporující zdravý životní styl. Tyto aktivity obecně napomáhají snižovat riziko vzniku a rozvoje SNJ a zaměřují se spíše na protektivní faktory vzniku SNJ (např. sportovní, kulturní a zájmové aktivity).

⁸⁰ Situační prevence je zaměřena na odstraňování příležitostí, podmínek a situací, které vedou pachatele k protiprávnímu jednání. Zahrnuje realizaci nejrůznějších organizačních, ekonomických a technických opatření (např. klasická, technická, fyzická a režimová ochrana).

⁸¹ Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁸² Např. majetková trestná činnost (krádeže, podvody, zpronevěry, poškození cizí věci), problematika výroby, držení, distribuce a požívání OPL, dopravní nehodovost spojená s alkoholem a jinými návykovými látkami, svémocná odloučení, porušování povinnosti dozorců a strážní služby apod.

⁸³ Např. extremismus, rasismus, antisemitismus apod.

⁸⁴ Např. přijímání úplatků, podplácení, klientelismus, nekalá soutěž apod.

⁸⁵ Např. šikana na pracovišti (mobbing, bossing), diskriminace, nežádoucí agresivita, nežádoucí chování sexuální povahy apod.

⁸⁶ Např. patologické hráčství, sektářství, hypersexualita, závislost na internetu apod.

kteře mohou ovlivnit kvalitu životního stylu⁸⁷ zaměstnanců rezortu MO včetně jejich rodinných příslušníků.

Naplnění výše uvedeného cíle bude zabezpečeno a podporováno realizací úkolů k zabezpečení systémovosti, účelnosti a efektivitv preventivního působení v celém rezortu MO:

- jednotným preventivním působením všech složek rezortu MO se zachováním systému zabezpečení prevence komisemi pro P-SNJ a poradci pro oblast P-SNJ;
- vyčleňováním finančních prostředků v rezortním rozpočtu k zabezpečení úkolů, stanovených rezortu MO příslušnými usneseními vlády ČR v oblasti protidrogové politiky a prevence kriminality a jejich účelné využití na realizaci rezortního Programu protidrogové politiky a Programu prevence kriminality;
- zaměřením aktivit primární prevence na stanovené cílové skupiny s preferencí skupin s vyšší mírou rizikového chování;
- zvyšováním podílu aktivních forem preventivního působení v předkládaných projektech P-SNJ;
- realizací stanovených preventivních aktivit s využitím jiných vlastních zdrojů u subjektů prevence, které nepředkládají projekt P-SNJ;
- věnováním zvýšené pozornosti výběru zájemců o služební poměr vojáka a zintenzívněním preventivních aktivit směrem k mladým vojákům všech hodnostních sborů, zejména v rámci jejich přípravy na výkon profese a v oblasti jejich dalšího vzdělávání v oblasti P-SNJ;
- stabilizací a případnou minimalizací obměn pracovníků, kteří zabezpečují realizaci úkolů P-SNJ u organizačních celků rezortu MO;
- využitím lektorského sboru v rámci rezortu MO a pokračováním jeho systematické přípravy na výkon požadovaných lektorských činností;
- zkvalitňováním pravidelných odborných příprav předsedů komisí pro P-SNJ, poradců pro oblast prevence a metodiků P-SNJ;
- zkvalitňováním stanoveného vzdělávání všech zaměstnanců rezortu MO v oblasti P-SNJ, reagujícího zejména na aktuální výskyt SNJ;
- realizací kontrolních činností zaměřených na detekci alkoholu a OPL;
- omezováním podmínek pro vznik majetkových trestných činů;

⁸⁷ Za kvalitní (zdravý) životní styl je považováno dosažení všeho potřebného pro fyzickou a psychickou pohodu člověka (např. zdravá výživa, osobní a duševní hygiena, relaxace, odpovídající kvalita ubytování, aktivní a pasivní odpočinek, zvládání stresu apod.).

- monitorováním aktuálního výskytu SNJ v rezortu MO a přijímáním adekvátních preventivních opatření;
- zkvalitňováním informační oblasti P-SNJ a prezentováním rezortní P-SNJ na intranetových stránkách MO;
- spoluprací s ostatními rezorty, institucemi, nestátními neziskovými organizacemi a dalšími orgány, které se zabývají problematikou P-SNJ;
- zkvalitňováním pracovních podmínek, pracovního a sociálního prostředí pro zaměstnance rezortu MO jako protektivních faktorů ke vzniku SNJ.

FINANČNÍ ZABEZPEČENÍ P-SNJ

V rámci střednědobého plánování rezortu MO bylo navrženo na období let 2010 – 2014 následující vyčlenění finančních prostředků:

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Program protidrogové politiky – 38 621	4,413.000,-	4,546.000,-	4,682.000,-	4,823.000,-	4,967.000,-
Program prevence kriminality – 38 622	8,727.000,-	8,990.000,-	9,258.000,-	9,537.000,-	9,822.000,-
C E L K E M	13,140.000,-	13,536.000,-	13,940.000,-	14,360.000,-	14,789.000,-

Z finančních prostředků vyčleněných na výše uvedené programy nebudou podporovány následující aktivity:

v oblasti kultury - festivaly, přehlídky, plesy, Dny otevřených dveří, vystoupení posádkových hudeb;

v oblasti služební tělovýchovy - pronájmy sportovišť, nákupy permanentek, nákupy tělovýchovného nářadí a sportovního náčiní k zabezpečení služební tělovýchovy; opravy tělovýchovného materiálu sloužícího k zabezpečení služební tělovýchovy; aktivity sportovních dnů velitelů v pracovní době.

Nesnižování finančních prostředků, které jsou plánovány na realizaci Programu protidrogové politiky a Programu prevence kriminality, je předpokladem ke kvalitnímu a účinnému zabezpečení plánovaných preventivních aktivit v rezortu MO.⁸⁸

⁸⁸ *Koncepce prevence sociálně nežádoucích jevů na období 2010-2014*, MO, Praha 30. září 2009

ZÁVĚR

Porovnání legislativního rámce kázeňské odpovědnosti policisty a vojáka z povolání je v této práci zaměřeno především na oblast základních povinností, kázeňských odměn, přestupků a trestů. Výsledkem je zjištění podobnosti v těchto oblastech u obou skupin. Domnívám se, že každou legislativní úpravou mají tyto resorty stále více a více společného.

Obdobná je i preventivní činnost v oblasti kázně. Jsem přesvědčen, že základem této prevence by měl být už samotný výběr ze zájemců o službu u těchto složek. Dále by bylo vhodné aby vybraní zájemci byli podrobeni psychologickému posouzení a rozdělení na základě těchto posudků do skupin podle jejich zamýšleného zařazení. Budoucí velitelé a vedoucí zaměstnanci by měli procházet přípravou zaměřenou na práci a jednání s podřízenými. Ze své zkušenosti mohu říci, pokud vůbec funguje nějaký výběr budoucích vojáků, že funguje dosti podivně. Zatím co v dřívějších dobách byly stanoveny alespoň fyzické a zdravotní normy pro přijetí do armády, v dnešní době neplatí. Bohužel se nyní v armádě vyskytují jedinci s psychickými poruchami, nebo s částečným fyzickým omezením, popřípadě poruchou barvocitu apod. Také jednání některých velitelů a vedoucích zaměstnanců s podřízenými není často slučitelné s jejich funkčním zařazením a vzděláním. Toto vše má negativní dopady na kvalitu kázně. Doufám, že vlivem moderních metod, pronikajících z vyspělejších států EU, dojde u nás i v těchto oblastech ke zlepšení.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

1. CONOLLY, P., Dějiny římského vojska, Bratislava: Fortuna Print, 1992. 76 s. ISBN 80-7153-010-7
2. Kolektiv autorů, Vojenské dějiny Československa II. díl, Praha: Naše vojsko 1986. 592 s.
3. MADAR, Z. a kolektiv, Slovník českého práva, Praha, 2002, 1846 s. ISBN 80-7201-377-7
4. TOMEK, P. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.1.2007. Olomouc: Anag, společnost s r.o., 2007, 511 s. ISBN 978-80-7263-385-2
5. TOMEK, P. Slovník služebního poměru. Olomouc: Anag, spol. s r.o., 2009, 303 s. ISBN 978-80-7263-541-2
6. TOMEK P., DLUHOŠ J., HEMZA S. Služební poměr vojáků z povolání. Olomouc: Amag, spol. s r.o., 2003, 295 s. IBSN 80-7263-185-3

Elektronické zdroje

1. Stanovisko č. 4/2004 Sb.. 2010. Dostupný z WWW: <<http://portal.justice.cz>>.
2. Lze udržet kázeň bez restů?. 2010. Dostupný z WWW: <<http://www.zkola.cz/zkedu/rodiceaverejnost/vzdelavaniprodospel/respektovat>>.

Právní předpisy

1. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.
2. Zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze.
3. Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.
4. Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách.

Ostatní informační zdroje

1. Základní řád ozbrojených sil České republiky, Praha, 2001, s. 3.
2. Důvodová zpráva k zákonu č. 361/2003 Sb.

3. Koncepce prevence sociálně nežádoucích jevů na období 2010-2014, MO, Praha 30. září 2009
4. RMO č. 20 ze dne 15. srpna 2005, Prevence sociálně nežádoucích jevů.
5. Usnesení vlády č. 845 ze dne 25. července 2007, o Akčním plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky na období let 2007 až 2009.
6. Usnesení vlády č. 1150 ze dne 15. října 2007, ke Strategii prevence kriminality na léta 2008 až 2011.
7. Usnesení vlády č. 1199 ze dne 25. října 2006, o Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011.
8. Usnesení vlády č. 572 ze dne 4. května 2009, o Strategii boje proti extremismu.
9. Usnesení vlády č. 964 ze dne 20. července 2009, k Souhrnné zprávě o plnění Priorit a postupů vlády při prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže v roce 2008.

ABSTRAKT

ČECH, P. Vybraná komparace kázeňské odpovědnosti příslušníků ozbrojených sborů: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2010. 68 s. Vedoucí bakalářské práce JUDr. Ondřej Šoka.

Klíčová slova: policista, voják, kázeňská odpovědnost, základní povinnosti, kázeňské odměny, kázeňské přestupky, kázeňské tresty, komparace, prevence sociálně nežádoucích jevů.

Práce porovnává legislativní rámec kázeňské odpovědnosti policisty a vojáka. Zaměřuje se především na oblast základních povinností, kázeňských odměn, přestupků a trestů. Popisuje příklady možné prevence kázeňských přestupků. Na závěr hodnotí výsledky provedených porovnání a vhodnost prováděných preventivních opatření.

ABSTRACT

ČECH, P. Selected comparison disciplinary liability of armed forces: Bachelor thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2010. 68 p. Supervisor JUDr. Ondřej Šoka.

Keywords: policeman, soldier, disciplinary power, basic duties, disciplinary rewards, disciplinary offences, comparison, prevention of the social unwanted events.

This bachelor thesis compares legislative framework of soldier's and policeman's disciplinary power. Primary focuses on the area of basic duties, disciplinary rewards, offences and penalties. It describes individual examples of the possible disciplinary offences preventions. Finally evaluates results of performed comparisons and the appropriateness of the implemented preventative measures.